

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2018-2019

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tereza Strnadová

**Dlouhodobý majetek z účetního hlediska a dopady způsobů
jeho financování na podnik**

Praha 2019

Vedoucí bakalářské práce: doc. PhDr. JUDr. Zdeněk Fiala, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2018-2019

BACHELOR THESIS

Tereza Strnadová

**Fixed assets from the accounting perspective and impacts
of their financing methods on the enterprise**

Prague 2019

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

doc. PhDr. JUDr. Zdeněk Fiala, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 15.1.2019

Tereza Strnadová

Poděkování

Mé poděkování patří doc. PhDr. JUDr. Zdeňkovi Fialovi, Ph.D. za odborné vedení a vstřícný přístup při vedení bakalářské práce. Opomenout nemohu ani svého současného zaměstnavatele Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy, která mi umožnila v rámci mého profesního růstu absolvovat odborná školení na majetkovou problematiku.

Anotace

Bakalářská práce se ve své teoretické části zabývá účtováním a evidencí dlouhodobého majetku v rámci podniku. Zaměřuje se zejména na jeho druhy, způsoby pořízení, oceňování, zařazení, odpisování a financování z cizích či vlastních zdrojů. Praktická část práce na základě těchto poznatků porovnává účetní a daňové dopady při financování nového automobilu pomocí půjčky, finančního a operativního leasingu. Součástí práce je také určení rozdílů mezi technickým zhodnocením a opravami, které jsou demonstrovány zejména na dlouhodobém hmotném majetku.

Klíčová slova

Cizí zdroje, dlouhodobý majetek, financování, finanční leasing, odpisy, operativní leasing, opravy, pořízení, půjčka, technické zhodnocení.

Annotation

In theoretical part this bachelor thesis deals with the accounting and recording of fixed assets within an enterprise. It focuses mainly on its types, methods of acquisition, valuation, classification, depreciation and financing from equity or debt capital. The practical part of this thesis compares the accounting and tax impacts in the financing of a new car by a loan, financial and operational leasing. The part of the thesis also focuses on the determining of the differences between technical improvements and repairs, which are demonstrated especially on tangible fixed assets.

Keywords

Acquisition, debt capital, depreciation, finance lease, financing, fixed assets, loan, operating lease, repairs, technical improvement.

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 DLOUHODOBÝ MAJETEK PODNIKU	11
1.1 Právní úprava a ostatní zdroje.....	12
1.2 Dlouhodobý hmotný majetek.....	14
1.2.1 Movitý majetek	14
1.2.2 Nemovitý majetek.....	15
1.2.3 Ostatní a jiný majetek	16
1.3 Dlouhodobý nehmotný majetek.....	17
1.4 Dlouhodobý finanční majetek.....	18
2 ODPISY DLOUHODOBÉHO MAJETKU	19
2.1 Neodpisovaný majetek.....	19
2.2 Daňové odpisy hmotného majetku	20
2.2.1 Rovnoměrné odpisy	21
2.2.2 Zrychlené odpisy.....	22
2.3 Daňové odpisy nehmotného majetku.....	23
2.4 Účetní odpisy	24
2.4.1 Komponentní odpisování	25
3 ZDROJE FINANCOVÁNÍ	26
3.1 Pořízení dlouhodobého majetku	26
3.2 Oceňování dlouhodobého majetku	28
3.3 Vlastní kapitál	29
3.4 Cizí zdroje.....	31
3.5 Leasing.....	33
3.5.1 Finanční leasing	33
3.5.2 Operativní leasing	34
PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 TECHNICKÉ ZHODNOCENÍ VS. OPRAVY	35
4.1 Příklady z praxe – budova	36
4.2 Příklady z praxe – automobil	39
4.3 Chyby při evidenci technického zhodnocení	40

5	KOMPARACE ZPŮSOBŮ FINANCOVÁNÍ MAJETKU	41
5.1	Financování půjčkou	42
5.1.1	Evidence.....	43
5.1.2	Náklady	45
5.1.3	Výhody a nevýhody	46
5.2	Finanční leasing	48
5.2.1	Evidence.....	48
5.2.2	Náklady	49
5.2.3	Výhody a nevýhody	51
5.3	Operativní leasing	52
5.3.1	Evidence.....	53
5.3.2	Náklady	53
5.3.3	Výhody a nevýhody	55
5.4	Komparace a výsledné doporučení	56
	ZÁVĚR	60
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	62
	SEZNAM ZKRATEK	65
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	66

ÚVOD

Snad každý člověk již v životě řešil dilema, jakým způsobem si pořídit nový majetek, na který nemá dostatek vlastních finančních prostředků. Vezme-li se však v úvahu, že podniky musí řešit toto dilema nejen z hlediska potřebných financí, ale i z pohledu účetnictví a daňové uznatelnosti jednotlivých nákladů, vzniká tím poměrně obsáhlá problematika. Správná evidence majetku je mnohdy komplikovanou záležitostí a není výjimkou, že se jí ve větších korporacích věnuje celé majetkové oddělení či alespoň samostatná majetková účetní. Vzhledem k tomu, že autorka práce v současné době vykonává zmíněnou profesi, má tak k dispozici dostatek materiálů a zkušeností k sepsání hlavních náležitostí a povinností při správě dlouhodobého majetku. Aktuálnost daného téma je nevyčerpatelná, jelikož je majetek nedílnou součástí podnikání i běžného života.

Teoretická část práce obsahuje tři kapitoly, které zahrnují základní účetní a daňové znalosti při evidenci dlouhodobého majetku. První kapitola popisuje jednotlivé typy majetku, s kterými se lze v praxi setkat. Druhá kapitola objasňuje problematiku odpisů z účetního i daňového hlediska. Třetí kapitola popisuje nejen způsoby pořízení a ocenění majetku, ale i využitelné vlastní a cizí zdroje pro jeho financování. Hlavním cílem teoretické části bakalářské práce je tak přiblížení jednotlivých kategorií dlouhodobého majetku vč. jejich pořízení, ocenění, zařazení, odpisování a způsobů financování.

Toto přiblížení je podstatné pro pochopení praktické části práce, která se skládá ze dvou kapitol. První méně rozsáhlá, avšak velmi užitečná, je kapitola porovnání technického zhodnocení s opravami, která si klade za cíl objasnit hlavní rozdíly vznikající u majetku po jeho zařazení do užívání. V této záležitosti se totiž v praxi velmi často chybí a nesprávné posouzení může vést při daňové kontrole nejen k vyřazení již uplatněných nákladů, ale i k vysokým pokutám. Pro porovnání je zvolen nejběžnější dlouhodobý majetek, u kterého vznikají často pochybnosti – jedná se o vlastní budovu a automobil.

Druhá poměrně rozsáhlá kapitola v praktické části práce se pomocí metody komparace zabývá způsoby pořízení dlouhodobého majetku, pro jejíž účel je vybrán osobní automobil. Hlavním cílem je nalezení nejvhodnějšího typu financování s využitím cizích zdrojů a nastínění souvisejících výhod a nevýhod. Pro tento záměr je vybráno financování půjčkou, finančním leasingem a operativním leasingem za předem stanovených parametrů tak, aby byly výsledky vzájemně porovnatelné. Jelikož není cílem této části práce zvolit konkrétního nejvýhodnějšího poskytovatele služeb na českém trhu, nýbrž znázornit účetní postup a daňové dopady u jednotlivých způsobů financování, jsou uvedené úrokové sazby, splátky a nájemné pouze ukázkové, i když vycházejí z reálných informací platných pro rok 2018. Jejich výběr je uskutečněn na základě porovnání několik nabídek, z nichž je vybrána ta nejlépe vyhovující danému příkladu. Pro získání nabídek od poskytovatele je nutno předložit citlivé osobní údaje, které bankovní i nebankovní instituce vyžadují pro sdělení konkrétních údajů.

Předložená bakalářská práce je přínosná nejen pro ekonomické a projektové oddělení v rámci podniku, ale i pro majetkové oddělení, které může zejména první kapitolu praktické části použít jako manuál k účtování a evidenci majetku. Zároveň mohou být výsledky práce podnětné pro finanční poradce, kteří mnohdy firmám nabízejí bankovní služby spojené s financováním majetku, a přitom neznají finální dopady na účetní a daňovou stránku věci.

TEORETICKÁ ČÁST

1 DLOUHODOBÝ MAJETEK PODNIKU

Majetek je jedním ze základních nástrojů pro naplnění cílů podnikatelských činností, ať už se jedná o poskytování služeb, výrobu či prodej zboží. Hospodaření velkých nadnárodních korporací, stejně jako malých rodinných podniků, se povětšinou neobejde bez kvalitních výrobních zařízení, budov, dopravních prostředků a mnoho dalšího investičního majetku. V účetnictví jsou tyto položky zařazeny do rozvahy, která slouží jako výkaz nejen pro finanční správu, ale také jako podklad pro věřitele, aby si mohli vytvořit přehled o majetkové a finanční struktuře podniku.

Tabulka 1: Struktura rozvahy

AKTIVA	PASIVA
I. Stálá aktiva Dlouhodobý nehmotný majetek Dlouhodobý hmotný majetek Dlouhodobý finanční majetek	I. Vlastní kapitál Základní kapitál Fondy (kapitálové, ze zisku) Výsledek hospodaření
II. Oběžná aktiva Zásoby Pohledávky Krátkodobý finanční majetek	II. Cizí zdroje Rezervy Krátkodobé závazky Dlouhodobé závazky
III. Časové rozlišení aktiv	III. Časové rozlišení pasiv
AKTIVA = PASIVA	

Zdroj¹

Rozvaha se skládá ze dvou částí, přičemž aktiva vyjadřují majetek podniku a pasiva představují zdroje jeho krytí. Zde platí rovnost aktiv a pasiv, tedy že součet majetku je roven součtu kapitálu. Pro úspěšné fungování podniku je potřeba rozvahu správně rozvrhnout a zároveň dodržet pravidla jejich vzájemných vztahů (např. Zlaté pravidlo financování viz Kapitola 3).

¹ Příloha č. 1 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví. In: *ÚZ č. 1244 - Účetnictví podnikatelů, Audit: redakční uzávěrka 8.1.2018*. Ostrava: SAGIT, 2018. ISBN 978-80-7488-278-4.

1.1 Právní úprava a ostatní zdroje

Majetková problematika je značně rozsáhlá a při jejím zkoumání je potřeba správně posoudit daňovou i účetní stránku věci, jelikož se v mnoha případech mohou rozcházet.

Za stěžejní prameny pro účely účetnictví lze považovat:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví;
- vyhlášku č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví;
- České účetní standardy;
- interpretace Národní účetní rady (dále jen „NÚR“).

Interpretace NÚR nejsou právním pramenem, ale v konkrétních případech se lze o ně opřít a finanční úřad by k tomu měl přihlídnout. Doposud schválené interpretace jsou uvedeny na internetových stránkách www.nur.cz – např. interpretace: Následné získání dotace na dlouhodobý majetek, Dotace v cizí měně či Odložená daň první vykázání.

Při **daňovém pohledu** na majetkovou problematiku lze vycházet z těchto zdrojů:

- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“);
- zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů;
- pokyny Generálního finančního ředitelství řady D (dále jen „GFŘ“);
- zápisy z Koordinačních výborů (dále jen „KOV“).

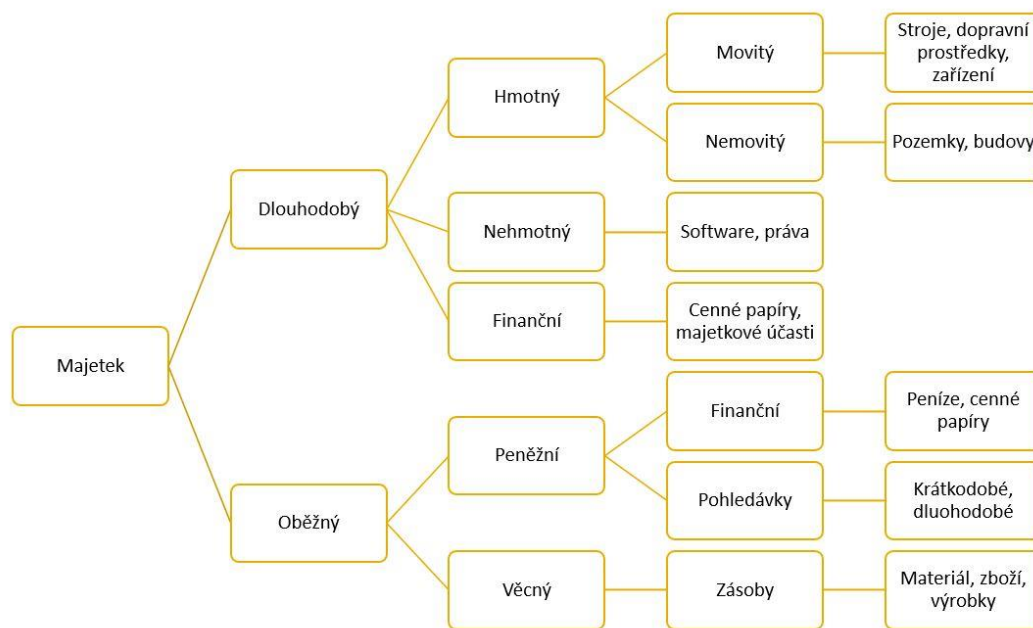
Zápisy z KOV jsou dostupné na internetových stránkách finanční správy www.financnisprava.cz/cs/dane/prispevky-kv-kdp. Zde lze nalézt problematiku daně z příjmů, daně z přidané hodnoty, spotřebních daní atd. Koordinační výbory jednají na pravidelných schůzích s Komorou daňových poradců ČR – zápisy z jednání jsou dostupné na internetu. Pokud vznikne nějaký daňový problém či nejasnost musí se KOV shodnout na správném postupu řešení.

Z pohledu **právní stránky** věci lze za hlavní pramen považovat Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb., který řeší absolutní a relativní majetková práva. Zároveň s účinností od 1.1.2014 zavedl nové slovní pojmy jako jsou např. pacht, pachtýř, pachtovní smlouva (pacht = speciální druh nájmu).

V neposlední řadě jsou velmi důležitým a často opomíjeným zdrojem pro evidenci majetku **vnitropodnikové směrnice**, které by měly být nastaveny na míru procesům uvnitř firmy. Ty řeší zejména hranici evidence majetku, proces jeho evidence od pořízení po vyřazení, zvolený způsob odpisování, technické zhodnocení, případné rezervy na dlouhodobý majetek a mnoho dalšího.²

Základní zařazení majetku je uvedeno v následujícím schématu, kde se majetek nejprve rozděluje na dvě základní složky dle životnosti majetku a dále se člení dle jeho specifických vlastností. U dlouhodobého majetku se tedy rozlišují 3 hlavní skupiny, které jsou podrobněji rozebrány v následujících kapitolách. Za dlouhodobý majetek se nepovažuje majetek oběžný ani drobný hmotný a nehmotný majetek.

Obrázek 1: Schéma podnikového majetku

Zdroj³

² KOVALÍKOVÁ, H. *Vnitřní směrnice pro podnikatele 2018*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2018, s. 120-168. ISBN 978-80-7554-141-3.

³ KOSTIHOVÁ, L. *Účetnictví krok za krokem, 6. díl - Rozvaha - aktiva, pasiva*. [online]. © 14.12.2017 [cit. 2018-12-02]. Dostupné z: <https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Ucetnictvi-krok-za-krokem-6-dil-Rozvaha-aktiva-pasiva&idc=311>

1.2 Dlouhodobý hmotný majetek

Nejpočetnější skupinu dlouhodobého majetku tvoří ve většině podniků majetek hmotný. Pod jeho zařazením lze nalézt nejširší škálu majetku od výrobních strojů, přes IT techniku a dopravní prostředky až po budovy a jiný majetek. Vymezení hmotného dlouhodobého majetku lze nalézt v § 26 ZDP a § 7 Vyhlášky č. 500/2002 Sb., který dále rozděluje majetek do několika skupin. Okamžik vzniku dlouhodobého hmotného majetku závisí na 3 základních podmínkách, které musí být splněny:

- dokončení věci;
- splnění technických funkcí;
- splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy (stavební, požární, bezpečnostní, hygienické podmínky atd.).⁴

1.2.1 Movitý majetek

Název movitého majetku vychází ze skutečnosti, že ho lze přenášet. Toto označení vychází z latinského slovesa *movere*, které doslovně znamená *hýbat, pohybovat* a jeho použití je v češtině datováno již od 15. století.⁵ Do jeho skupiny patří majetek, jehož doba použitelnosti je delší než 1 rok. Vnitropodnikové směrnice by měly určovat účetní hranici ocenění, při které se majetek stává dlouhodobým, ale povinnost zařazení z daňového hlediska vzniká, pokud má pořizovací cenu vyšší než 40 tis. Kč (tedy od 40.001 Kč).⁶ Pro zařazení majetku musí být splněny obě podmínky, jak doba použitelnosti, tak i výše ocenění. Pokud tyto podmínky splněny nejsou, účtuje se rovnou do nákladů jako drobný majetek či zásoby. Výjimku tvoří předměty z drahých kovů a umělecká díla.

⁴ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 30-31. ISBN 978-80-7554-063-8.

⁵ Ústav pro jazyk český AV ČR. *Elektronický slovník staré češtiny* [online]. © 2008 [cit. 2018-12-02]. Dostupné z: <https://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx?hw=movit%u00fd>

⁶ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *ÚZ č. 1239 - Daně z příjmů, Evidence tržeb: redakční uzávěrka 1.1.2018*, § 26. Ostrava: SAGIT, 2018. ISBN 978-80-7488-272-2.

Samostatné hmotné movité věci se zaznamenávají na účtu 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*. Patří sem veškeré samostatné stroje, zařízení, inventář, dopravní prostředky atd. Nedílnou součástí je i příslušenství, které bývá součástí dodávky a tvoří s majetkem jeden celek.

Soubory hmotných movitých věcí se rovněž evidují na účtu 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*. Důležité ovšem je, aby měly samostatné technicko-ekonomické určení. To znamená, že jednotlivé komponenty tvoří celek, který se vzájemně doplňuje a zabezpečuje funkčnost.⁷

Umělecká díla se účtují na účet 023 – *Umělecká díla a sbírky*. Jedná se o majetek, u něhož se nesleduje doba použitelnosti ani pořizovací cena, a který je zároveň samostatný (tzn. není součástí stavby – fresky, mozaiky, vestavěné sochy patří k budově). Jedná se tedy především o movité kulturní památky, předměty kulturní hodnoty a jejich soubory. V případě nevyčíslitelné hodnoty se oceňují 1 Kč.

Předměty z drahých kovů se rovněž evidují na účet 023 – *Umělecká díla a sbírky*. Obsahují věci z drahých kovů a kamenů, jako jsou například zlaté a stříbrné šperky, zdobená žezla atd. Doba použitelnosti a pořizovací cena se také nesleduje.⁸

1.2.2 Nemovitý majetek

Do skupiny nemovitého majetku patří takový majetek, který nelze přemístit. Jedná se o tzv. nemovité věci, do nichž patří pozemky, trvalé porosty, stavby a budovy. V této kategorii majetku se nesleduje pořizovací cena ani doba životnosti.

Pozemky se zaznamenávají na účet 031 – *Pozemky* pouze pokud se jedná o vlastní majetek. Z účetního hlediska nejsou součástí pozemku na něm stojící budovy ani pěstitelské celky trvalých porostů, oboje se eviduje zvlášť.

⁷ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 19-21. ISBN 978-80-7554-063-8.

⁸ SAGIT. *Účet 032 - Umělecká díla a sbírky* [online]. © 1.9.2018 [cit. 2018-12-04]. Dostupné z: http://www.madati.cz/info/delfinuctytxt.asp?cd=217&typ=r&levelid=U_032.HTM

Pěstitelské celky trvalých porostů se evidují na účtu 025 – *Pěstitelské celky trvalých porostů*. Patří sem stromy, keře, chmelnice a vinice. Důležitým faktorem je doba plodnosti a hustota osazení dle ZDP (viz část 2.1).

Budovy, domy a jednotky se účtují na účet 021 – *Stavby*. Patří sem budovy, domy, byty a nebytové prostory. Pokud je část budovy využívána i jinak než k podnikání, musí se krátit související náklady poměrnou částí (nejběžněji podle metrů čtverečních).

Stavby se rovněž evidují na účet 021 – *Stavby*. Obsahují veškerá stavební díla bez ohledu na účel využití a dobu trvání, proto sem patří i dočasné stavby a právo stavby. Za stavbu se považují stavební díla vzniklá stavbou nebo montáží.⁹

1.2.3 Ostatní a jiný majetek

Dospělá zvířata se zaznamenávají na účet 026 – *Dospělá zvířata a jejich skupiny*. Řadí se mezi ně zvířata ze stád, tažná zvířata, plemenná zvířata, ale i např. dostihoví koně. Důležitou podmínkou je dovršení reprodukčního věku zvířete.

Technické zhodnocení patří mezi tzv. jiný majetek a sleduje se v úhrnu za dané zdaňovací období. Pokud přesáhne hranici 40 tis. Kč účtuje se na příslušné majetkové účty, na kterých je evidován zhodnocovaný majetek. Pokud danou hranici nepřesáhne, účtuje se rovnou do nákladů. Za technické zhodnocení se považuje nástavba, přístavba, stavební úpravy, modernizace a rekonstrukce majetku.

Výdaje související s finančním leasingem patří rovněž do skupiny jiného majetku a souvisí s pořízením hmotného majetku formou finančního leasingu. Hranice výdajů hrazených uživatelem se musí sledovat a v případě převýšení hranice 40 tis. Kč evidovat jako dlouhodobý majetek.¹⁰

⁹ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 21-25. ISBN 978-80-7554-063-8.

¹⁰ CHALUPA, R. et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2018*. 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2018, s. 124-125. ISBN 978-80-7554-121-5.

1.3 Dlouhodobý nehmotný majetek

Právní úpravu nehmotného majetku lze nalézt v § 32a ZDP a § 6 Vyhlášky č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví. Patří sem všechny nehmotný majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok. Ocenění majetku určuje opět vnitropodniková směrnice, ale povinná hranice pro evidenci je při překročení 60 tis. Kč (tedy od 60.001 Kč). Typickým majetkem v této kategorii jsou různé druhy počítačových licencí, softwaru, výsledky vývojové činnosti či ocenitelná práva.

Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje se evidují na účtu 012 – *Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje*. Patří mezi ně výsledky úspěšně provedených prací, které byly vytvořeny vlastní činností nebo byly nabyty od jiných subjektů a zároveň nejsou předmětem průmyslových ani jiných ocenitelných práv.

Software se účtuje na účet 013 – *Software* a představuje rovněž programové vybavení včetně nákladů spojených s vytvořením webových stránek. Majetek může být vytvořen samostatně anebo nabyt od cizích subjektů.

Ocenitelná práva se zaznamenávají na účet 014 – *Ocenitelná práva* a tvoří je zejména práva průmyslového vlastnictví, výsledky tvůrčí činnosti, patenty, ochranné známky či práva spojená s přestupem sportovců.¹¹

Goodwill se eviduje na účet 015 – *Goodwill* a představuje kladný či záporný rozdíl mezi tržní hodnotou podniku a jeho aktivy sníženými o závazky. Jindy se označuje jako dobrá pověst, která se váže k obchodnímu jménu firmy.

Za **ostatní nehmotný majetek** lze považovat především technické zhodnocení nehmotného majetku nad 40 tis. Kč, povolenky na emise bez ohledu na výši ocenění a preferenční limity (zejména produkční kvóty). Do roku 2016 se evidovaly zřizovací výdaje spojené se založením nové obchodní korporace, ty byly ale zrušeny.¹²

¹¹ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 37-39. ISBN 978-80-7554-063-8.

¹² PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 39-42. ISBN 978-80-7554-063-8.

1.4 Dlouhodobý finanční majetek

Posledním typem dlouhodobého majetku je majetek finanční, který má právní zakotvení v § 8 Vyhlášky č. 500/2002 Sb. (odpisy nejsou v ZDP uvedeny, protože se majetek neodpisuje). Charakteristickým znakem finančního dlouhodobého majetku je doba jeho držení, která je delší než 1 rok a účetní jednotky očekávají z jeho držení užitek ve formě dividend, úroků, ovládacích práv apod.

Podíly se v účetnictví rozlišují na 3 různé druhy podle vlivu na řízení společnosti:

- rozhodující vliv s podílem nad 40 % se eviduje na účtu 061 – *Podíly v ovládaných a řízených osobách*;
- podstatný vliv s podílem 20 až 40 % se eviduje na účtu 062 – *Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem*;
- menšinový vliv s podílem pod 20 % se eviduje na účtu 063 – *Ostatní (realizovatelné) cenné papíry a podíly*.¹³

Dluhopisy a směnky s dobou držení nad 1 rok se účtují na účet 065 – *Dluhové cenné papíry držené do splatnosti* v případě, že je účetní jednotka nechce prodat před dobou jejich splatnosti. Dluhopisy dělíme na diskontované a dluhopisy s pevným výnosem.

Půjčky a úvěry se dělí na 2 různé účty podle toho v jakém postavení je účetní jednotka. Pokud půjčuje společnosti, ve které má podstatný vliv používá se účet 066 – *Půjčky a úvěry – ovládající a řídicí osoba, podstatný vliv*, pokud půjčuje jiné osobě použije se účet 067 – *Ostatní dlouhodobé půjčky a úvěry*.

Termínované vklady s výpovědní lhůtou nad 1 rok se zaznamenávají na účet 068 – *Ostatní dlouhodobý finanční majetek*.¹⁴

¹³ FUČÍKOVÁ, J. *Dlouhodobý finanční majetek - účtování & předkontace* [online]. © 24.5.2012 [cit. 2018-12-08]. Dostupné z: <https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Dlouhodoby-financi-majetek-uctovani-predkontace&idc=64>

¹⁴ SKÁLOVÁ, J. *Podvojný účetnictví 2018*. 24. vyd. Praha: GRADA, 2018, s. 53-55. ISBN 978-80-271-0868-8.

2 ODPISY DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Charakteristickým znakem dlouhodobého majetku je skutečnost, že náklady spojené s jeho pořízením nelze uplatnit najednou v roce pořízení, ale musí se rozložit do delšího časového období pomocí odpisů. Ty při správném zařazení majetku do odpisové skupiny vyjadřují míru opotřebení. Pro stanovení základu daně se zvláště evidují odpisy daňové a účetní, jejichž rozdíl je potřebný pro sestavení přiznání daně z příjmů.

2.1 Neodpisovaný majetek

Jak již vyplynulo z předešlé kapitoly, některý majetek je s ohledem na jeho vlastnosti vyloučen z odpisování, a tudíž účetní jednotce nevznikají při jeho pořízení žádné daňově uznatelné náklady. Výčet neodpisovaného hmotného majetku lze nalézt v § 27 ZDP.

Jedním ze zajímavých rozdílů při posouzení, zda majetek odpisovat či nikoli jsou pěstitelské celky trvalých porostů, kde je potřeba dle § 26 odst. 9 ZDP rozlišovat dobu plodnosti nad 3 roky a zároveň hustotu osázení pro ovocné stromy a keře. Pokud jsou tyto podmínky splněny, postupuje se dále dle § 27 písm. b) ZDP, kde se uvádí, že tento celek odpisovat nelze pokud ještě nedosáhl plodonosného stáří.

Vybraný neodpisovaný majetek:

- samostatná umělecká díla;
- movité kulturní památky a jejich soubory;
- bezúplatně převedený majetek po finančním leasingu;
- hmotný majetek, jehož odpisy uplatňuje jiná osoba (např. při finančním leasingu);¹⁵
- majetek, který není v účetní jednotce evidován na začátku ani konci zdaňovacího období.

¹⁵ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *ÚZ č. 1239 - Daně z příjmů, Evidence tržeb: redakční uzávěrka 1.1.2018*, § 27. Ostrava: SAGIT, 2018. ISBN 978-80-7488-272-2.

2.2 Daňové odpisy hmotného majetku

Daňové odpisy se řídí § 26 – 33 ZDP a představují část pořizovací ceny, kterou účetní jednotka zaplatila za svůj dlouhodobý majetek, a kterou si pomocí odpisů může uplatnit jako daňový náklad v příslušném zdaňovacím období. O daňových odpisech se neúčtuje, ale slouží jako podklad pro vyplnění ročního daňového přiznání.

Důležitým krokem je správné zařazení dlouhodobého hmotného majetku do příslušné odpisové skupiny, těch je celkem šest a pro každou z nich platí jiná délka odpisování. Seznam pro zatřídění majetku do odpisových skupin lze nalézt v Příloze č. 1 ZDP podle tzv. CZ-CPA kódů.

Tabulka 2: Doba odpisování pro jednotlivé odpisové skupiny

Odpisová skupina	Minimální doba odpisování	Příklady zařazení hmotného majetku
1	3 roky	Kancelářské stroje a počítače, televizní kamery
2	5 let	Automobily, rozhlasové a televizní přijímače, nábytek
3	10 let	Klimatizační zařízení, kotle k ústřednímu topení, výtahy
4	20 let	Budovy ze dřeva a plastů, oplocení, průmyslové komíny
5	30 let	Budovy, dálnice, silnice, mosty, tunely, fontány
6	50 let	Budovy hotelů, administrativní budovy, muzea

Zdroj¹⁶

Dle ZDP existují dva druhy daňových odpisů, které si může podnik libovolně vybrat u každého nového majetku. Platí zde však pravidlo, že stanovený způsob odpisů nelze během odpisování změnit a musí tedy zůstat konstantní až do úplného odepsání majetku. Tyto dva způsoby se nazývají rovnoměrné a zrychlené odpisy hmotného majetku. Vybraná metodika by měla být uvedena ve vnitřních směrnících, dále na inventární kartě dlouhodobého majetku a v poslední řadě i v odpisovém plánu.¹⁷

¹⁶ ŠTOHL, P. *Daňová evidence 2017: praktický průvodce*. 6. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2017, s. 127. ISBN 978-80-88221-03-6.

¹⁷ CHALUPA, R. et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2018*. 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2018, s. 81-95. ISBN 978-80-7554-121-5.

Pro rovnoměrné i zrychlené daňové odpisy platí několik pravidel:

- odpisy lze zahájit až po okamžiku vzniku majetku – 3 podmínky v části 1.2.;
- k majetku je potřeba mít vlastnické právo nebo právo hospodaření;
- odpisy se tvoří nejvýše do vstupní nebo zvýšené vstupní ceny majetku;
- daňové odpisy se vyjadřují pouze jako roční;
- zaokrouhlení odpisů je na celé koruny nahoru;
- odpisy jsou právem, nikoliv povinností podniku (nemusí být uplatněny);
- odpisy lze přerušit s výjimkou majetku dle odst. 4 až 6 § 30 ZDP;
- lze použít i nižší sazby, než jsou uvedeny v zákoně;
- poloviční odpis lze uplatnit u majetku, který byl na počátku zdaňovacího období zařazen v majetku a poté vyřazen;
- odpis nelze uplatnit u majetku, který nebyl na počátku ani na konci zdaňovacího období zařazen v majetku.¹⁸

2.2.1 Rovnoměrné odpisy

Rovnoměrné neboli lineární odpisy lze nalézt v § 31 ZDP. Odpisovými skupinám jsou zde přiřazeny maximální roční odpisové sazby, které podnik využívá při výpočtech daňových odpisů. Podniky zabývající se zemědělskou a lesní výrobou nebo vlastníci zařízení pro čištění a úpravu vody se řídí jinými odpisovými sazbami.

Název rovnoměrných odpisů vychází ze skutečnosti, že jsou během doby odpisování odpisy uplatňovány ve stejné výši, kromě prvního roku, kdy je sazba odpisů rozdílná. Odpisy se vypočítají jako setina součinu vstupní ceny majetku s přiřazenou roční odpisovou sazbou. V prvním roce se použije sazba pro první rok odpisování a následně se postupuje dle sazeb pro další roky odpisování. V případě technického zhodnocení majetku se použije sazba pro zvýšenou vstupní cenu.¹⁹

¹⁸ ŠTOHL, P. *Daňová evidence 2017: praktický průvodce*. 6. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2017, s. 135. ISBN 978-80-88221-03-6.

¹⁹ SKÁLOVÁ, J. *Podvojný účetnictví 2018*. 24. vyd. Praha: Grada, 2018, s. 45. ISBN 978-80-271-0868-8.

Většina podniků vychází při výpočtu daňových odpisů z maximálních odpisových sazeb, které jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 3: Roční odpisové sazby při rovnoměrném odpisování

Odpisová skupina	Sazba v prvním roce odpisování	Sazba pro další roky odpisování	Sazba pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Zdroj²⁰

Pro nový hmotný majetek, kdy je podnik prvním vlastníkem, lze použít pro majetek zařazený v odpisových skupinách 1 až 3 speciální odpisové sazby navýšené v prvním roce odpisování o 10 %. Toto navýšení však nelze dle odst. 5 § 31 ZDP uplatnit u letadel, osobních automobilů a motocyklů, které jsou využívány jinak než pro koncesovanou živnost.²¹

2.2.2 Zrychlené odpisy

Zrychlené neboli degresivní odpisy jsou popsány v § 32 ZDP. Jednotlivé odpisové skupiny neobsahují sazby jako u rovnoměrných odpisů, ale jsou vyjádřeny pomocí koeficientů. Tyto koeficienty jsou rozdílné pro první rok odpisování, dále pro další roky odpisování i pro zvýšenou zůstatkovou cenu. Název zrychlených odpisů nevyhází ze skutečnosti, že by se zkracovala doba odpisování, ale z toho, že na začátku odpisování jsou odpisy výrazně vyšší a ke konci naopak nižší než u odpisů rovnoměrných. V prvním roce se výpočet provede jako podíl vstupní ceny majetku a příslušného koeficientu pro první rok odpisování. V dalších letech se odpis počítá jako

²⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *ÚZ č. 1239 - Daně z příjmů, Evidence tržeb: redakční uzávěrka 1.1.2018*, § 31 odst. 1. Ostrava: SAGIT, 2018. ISBN 978-80-7488-272-2.

²¹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *ÚZ č. 1239 - Daně z příjmů, Evidence tržeb: redakční uzávěrka 1.1.2018*, § 31 odst. 5. Ostrava: SAGIT, 2018. ISBN 978-80-7488-272-2.

podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a rozdílu mezi daným koeficientem pro další léta odpisování a počtem let, po které byl již majetek odpisován. V případě technického zhodnocení majetku se použije třetí koeficient pro zvýšenou zůstatkovou cenu.²²

Tabulka 4: Roční odpisové sazby při zrychleném odpisování

Odpisová skupina	Koeficient v prvním roce odpisování	Koeficient pro další roky odpisování	Koeficient pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj²³

2.3 Daňové odpisy nehmotného majetku

Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku se řídí § 32a ZDP, kde je uveden minimální počet měsíců pro výpočet daňových odpisů, které nelze přerušit. Majetek, ke kterému je právo užívání na dobu určitou se odpisuje jako podíl jeho vstupní ceny a doby, která byla sjednaná smlouvou. Výpočet daňových odpisů probíhá prostým dělením vstupní ceny a určeným minimálním počtem měsíců pro jednotlivé kategorie:

- audiovizuální dílo – 9 měsíců;
- software – 36 měsíců;
- nehmotné výsledky výzkumu a vývoje – 36 měsíců;
- ostatní nehmotný majetek – 72 měsíců.²⁴

²² SKÁLOVÁ, J. *Podvojný účetnictví 2018*. 24. vyd. Praha: Grada, 2018, s. 46. ISBN 978-80-271-0868-8.

²³ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *ÚZ č. 1239 - Daně z příjmů, Evidence tržeb: redakční uzávěrka 1.1.2018*, § 32. Ostrava: SAGIT, 2018. ISBN 978-80-7488-272-2.

²⁴ SKÁLOVÁ, J. *Podvojný účetnictví 2018*. 24. vyd. Praha: Grada, 2018, s. 48. ISBN 978-80-271-0868-8.

2.4 Účetní odpisy

Pro vyjádření skutečného opotřebení majetku se pro dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek používají účetní odpisy vytvořené na základě odpisového plánu. Ten slouží jako účetní doklad pro výpočet a účtování odpisů a platí zde pravidlo, že odpisovat lze maximálně do výše 100 % vstupní ceny majetku. Doba odpisování by v tomto případě měla odpovídat realitě, takže účetní sazby vycházejí z předpokládané doby upotřebitelnosti majetku nebo ze vztahu k výkonům. V této souvislosti také platí, že by podnik neměl používat majetek, který je již účetně zcela odepsaný, jelikož to znamená definitivní opotřebení majetku. V případě, že byla doba odpisování na začátku chybně stanovena a podnik předpokládá jeho další využití, rozdělí se jeho zbytková neodepsaná část na další roky dle potřeby.²⁵

Vzhledem k tomu, že účetní odpisy zobrazují skutečný stav majetku, vzniká často rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy. Souhrn těchto rozdílů se nezaznamenává do účetnictví, ale promítne se na konci zdaňovacího období do daňového přiznání podniku. Základ daně se snižuje v případě, že jsou účetní odpisy nižší než odpisy daňové. Naopak zvýšení základu daně nastane v situaci, kdy jsou účetní odpisy vyšší než odpisy daňové. V kontextu s vzniklým rozdílem je také potřeba účtovat o tzv. odložené dani, která překlenuje časový nesoulad mezi daňovým a účetním výsledkem hospodaření.²⁶

Na rozdíl od daňových odpisů, kde lze odpisy přerušit a pokračovat způsobem, jako kdyby odpisování přerušeno nebylo, účetní odpisy přerušit nelze. Vyplývá to ze skutečnosti, že vyjadřují skutečné opotřebení majetku, které se přerušit nedá, i když se majetek nepoužívá (např. morální opotřebení). Daňová optimalizace pomocí odpisů je tak možná jen skrze odpisy daňové.²⁷

²⁵ DUŠEK, J. *Zatřídování majetku a služeb 2017*. Praha: GRADA, 2017, s. 21. ISBN 978-80-271-0406-2.

²⁶ GRODECKÁ, A. *ČÚS 003 – Odložená daň* [online]. © 24.4.2013 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/cus-003-odlozena-dan/>

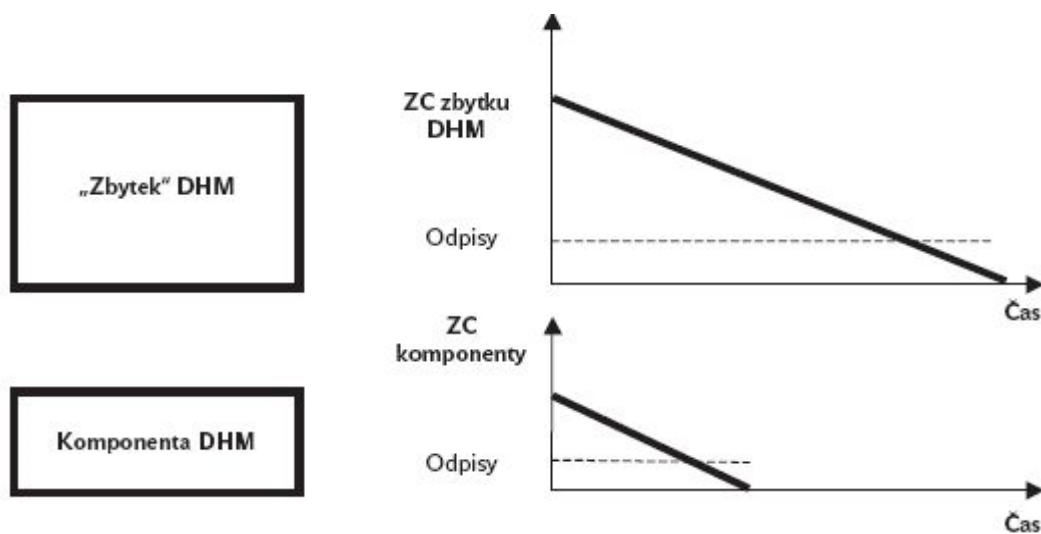
²⁷ Svaz účetních České republiky. *Otázka v diskuzi: odpisy* [online]. © 8.12.2014 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z: <https://www.svaz-ucetnich.cz/diskuse/1657>

2.4.1 Komponentní odpisování

Speciálním způsobem pro tvorbu účetních odpisů je tzv. komponentní odpisování (§ 56a Vyhlášky č. 500/2002 Sb.), které v některých případech pomáhá lépe obsáhnout věrný a poctivý obraz účetnictví. Jedná se o odpisy na základě komponenty, což je část majetku nebo souboru majetku, jejíž doba použitelnosti se výrazně liší od zbytku majetku. Metoda komponentního odpisování se využívá u staveb, bytů, nebytových prostor, samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí.²⁸

Komponenta se odpisuje podstatně rychleji a samostatně od zbylé části majetku i od ostatní komponent, ale o celkovém majetku a jeho oprávkách se účtuje jako o celku. Většina daňových poradců tuto metodiku nedoporučuje kvůli poměrně velkému nesouladu mezi účetním a daňovým pohledem, kdy je potřeba výsledek hospodaření upravit o veškeré vlivy vzniklé komponentním odpisováním.

Obrázek 2: Princip komponentního odpisování

Zdroj²⁹

²⁸ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 152. ISBN 978-80-7554-063-8.

²⁹ DĚRGEL, M. *Komponentní odpisování* [online]. © 2.4.2010 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d9465v12331-komponentni-odpisovani>

3 ZDROJE FINANCOVÁNÍ

Zdroje financování dlouhodobého majetku patří mezi stěžejní záležitosti finančního řízení podniku. To skrze plánování nákladů, výnosu, zisku a platební schopnosti zajišťuje finanční stabilitu. Zdroje financování řeší, jak bude zajištěna platební schopnost podniku při krátkodobém i dlouhodobém financování investic. Prostředky k jejich realizaci získává z vlastních i cizích zdrojů, které mají stanovená pravidla vzájemných vztahů.³⁰ Jedním z těchto pravidel je tzv. Zlaté pravidlo financování, které zdůrazňuje časový sled aktiv a pasiv. Toto bilanční pravidlo uvádí, že stálá aktiva by měla být kryta dlouhodobými pasivy a oběžná aktiva pasivy krátkodobými.³¹

Proces pořizování, oceňování, financování a odpisování dlouhodobého majetku by měl být již na počátku správně nastaven. K tomu je však zapotřebí znát všechny možnosti, které podnik může využít. S ohledem na potřeby podniku může být totiž efektivnější variantou majetek nepořizovat z vlastních ani cizích zdrojů, nýbrž si ho vypůjčit na předem danou dobu pomocí operativního leasingu.

3.1 Pořízení dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek lze pořídit několika způsoby:

- nákupem;
- vytvořením vlastní činností;
- bezúplatným nabytím, darováním;
- vkladem společníků;
- převodem z osobního užívání do podnikání;
- finančním leasingem.³²

³⁰ MÁČE, M. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, s. 251. ISBN 978-80-247-4574-9.

³¹ ZIKMUND, M. *Čtyři pravidla, která ochrání vaše finance* [online]. © 3.1.2010 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financni-rizeni/ctyri-pravidla-ktera-ochrani-vase-finance>

³² PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 47-50. ISBN 978-80-7554-063-8.

Nákup se považuje za nejběžnější formu pořízení majetku, která se uskutečňuje dodavatelským způsobem hotovostně přes účet 211 – *Pokladna* nebo skrze fakturu přes účet 321 – *Závazky z obchodních vztahů*. Oceňování majetku probíhá na základě pořizovací ceny, která je ponížena o daň z přidané hodnoty (pokud je odběratel plátcem DPH a pořizovaný majetek slouží k podnikatelské činnosti). V případě pořízení majetku ze zemí Evropské unie je potřeba vzít v potaz tzv. reverse charge neboli režim přenesení daňové povinnosti, kdy se povinnost přiznat daň převádí na kupujícího, který ji na jedné straně přizná a na druhé si ji může uplatnit zpět. V případě nákupu majetku z nečlenských zemí EU se cena majetku, z které je vypočítávána DPH, ještě navýší o clo.

Majetek **vytvořený vlastní činností** se účtuje jako aktivace dlouhodobého majetku, jelikož dochází ke zvýšení aktiv podniku. Pro nehmotný majetek se používá účet 587 – *Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku* a pro hmotný majetek účet 588 – *Aktivace dlouhodobého hmotného majetku*. Oceňování majetku probíhá na základě přímých i nepřímých nákladů.

Při **darování i bezúplatném nabytí** se majetek oceňuje tzv. reprodukční pořizovací cenou a účtuje se na účet 413 – *Ostatní kapitálové fondy*. Za bezúplatné nabytí lze považovat přijetí dědictví, odkazu nebo majetku vydaného podle zvláštních právních předpisů. U darů probíhá tzv. časový test, kdy se zkoumá délka vlastnictví majetku pro osvobození od daně.

Dlouhodobý majetek **vložený společníky** přes účet 411 – *Základní kapitál* či **převod z osobního užívání** do podnikání přes účet 491 – *Účet individuálního podnikatele* se řídí skutečnou hodnotou majetku. Tyto vklady navyšují hodnotu aktiv a lze je použít v případě splácení upsaného základního kapitálu společníky.

Při pořízení majetku pomocí **finančního leasingu** se zkoumá, zda kupní cena nepřesáhla hodnotu 40 tis. Kč a nevznikl tím tzv. jiný dlouhodobý majetek. Pokud je tato hodnota pod stanovenou hranici, účtuje se rovnou do nákladů.³³

³³ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 47. ISBN 978-80-7554-063-8.

3.2 Oceňování dlouhodobého majetku

V souvislosti s dlouhodobým majetkem se hovoří o několika způsobech oceňování, které lze nalézt v § 29 ZDP:

- pořizovací cena;
- vlastní náklady;
- reprodukční cena;
- nominální hodnota.

Pořizovací cena se používá u majetku pořízeného koupí a skládá se nejen z ceny pořízení, ale i z vedlejších pořizovacích nákladů. Tyto vedlejší pořizovací náklady jsou uvedeny v § 47 Vyhlášky č. 500/2002 Sb., jako součást ocenění hmotného i nehmotného majetku nebo jeho technického zhodnocení. Jsou jimi například:

- clo;
- správní poplatky;
- odměny za poradenské služby;
- předprojektové přípravné práce;
- úroky z úvěru (pouze před zařazením majetku do užívání);
- průzkumné a geodetické práce;
- doprava a montáž;
- náhrady za omezení vlastnických práv.

Na druhé straně součástí pořizovací ceny majetku nejsou zejména tyto náklady:

- opravy a údržba;
- kurzové rozdíly;
- smluvní pokuty a úroky z prodlení;
- zaškolení pracovníků;
- nájemné za stavební pozemek, na kterém probíhá výstavba.³⁴

³⁴ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 62-76. ISBN 978-80-7554-063-8.

Do vstupní ceny majetku dále nevstupují daně jako například daň z nabytí nemovitých věcí, daň silniční a daň z příjmů. Na druhé straně do pořizovací ceny vstupuje daň z přidané hodnoty v případě, že je účetní jednotka neplátcem DPH nebo v situaci, kdy nelze provést odpočet DPH.

Vlastní náklady se používají u majetku pořízeného nebo vytvořeného vlastní činností. Jedná se o veškeré přímé i nepřímé náklady, které bezprostředně souvisejí s novým majetkem. V souvislosti s tím se používá termín výrobní režie, který představuje nepřímé náklady spojené s vytvořením majetku (např. mzdové náklady vč. sociálního a zdravotního pojištění).

Reprodukční cena se používá zejména u bezúplatného nabytí majetku nebo nově zjištěného majetku (inventarizační přebytek). Je stanovena pověřeným soudním znalcem, který provede kvalifikovaný odhad. Vychází při tom z hodnoty, za kterou by bylo možné majetek koupit v době, kdy se o něm účtuje.³⁵

Nominální hodnota se používá u finančního majetku zejména u cenných papírů, kde představuje jejich jmenovitou hodnotu, která je na ceninách obvykle vytištěna. V této souvislosti se také používá označení reálná hodnota, která vyjadřuje skutečnou tržní hodnotu majetku a může se tak od nominální značně lišit. V účetnictví se tento rozdíl účtuje pomocí emisního ážia.

3.3 Vlastní kapitál

Základní otázkou při nákupu dlouhodobého majetku je, kde vzít finanční zdroje. Podnik se může rozhodnout pro financování z vlastních nebo cizích zdrojů, případně použít kombinaci obou dvou možností. Nelze jednoznačně určit, která z těchto variant je nejvýhodnější, ale hlavním cílem je minimalizace nákladů. Některé prameny uvádí, že cizí zdroje jsou do určité míry výhodnější než vlastní kapitál, to však záleží nejen na postavení firmy, ale i na situaci na finančním trhu a dalších okolnostech.

³⁵ ŠTOHL, P. *Daňová evidence 2017: praktický průvodce*. 6. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2017, s. 27. ISBN 978-80-88221-03-6.

Mezi vlastní zdroje podniku patří:

- základní kapitál;
- kapitálový fond;
- rezervní fondy;
- ostatní fondy;
- nerozdělený zisk minulých let;
- zisk běžného období.

Základní kapitál patří mezi podstatné zdroje financování. Vzniká při založení společnosti a tvoří ho vklady všech společníků. Tyto vklady mohou být v průběhu podnikání navýšeny stávajícími i novými společníky. V případě podnikání formou akciové společnosti lze pomocí emisí nových akcií získat další potřebné finance.

Fondy tvořené ze zisku (rezervní a ostatní fondy) slouží pro krytí budoucích potřeb podniku pomocí vlastních zdrojů. Jejich tvorba probíhá z čistého disponibilního zisku po zdanění, který by jinak připadl společníkům ve formě podílu na zisku. Rezervní fond byl až do 31.12.2013 povinný a podniky do něj musely vkládat část svého čistého zisku, tato povinnost byla však k 1.1.2014 zrušena novým zákonem o obchodních korporacích.³⁶ Ostatní fondy se vytváří dle stanov podniku, kde musí být uveden jejich účel např. sociální účely, fond odměn atd.³⁷ Kapitálový fond patří mezi fondy netvořené ze zisku, ale lze jej vytvářet z jiných zdrojů nad rámec základního kapitálu např. pomocí darů a dotací.

Zisk lze použít nejen k rozdělení mezi společníky, ale je s ním možné navýšit základní kapitál podniku, uhradit ztráty minulých let či ho rozdělit do některého z fondů tvořených ze zisku.

³⁶ CÍSAŘOVSKÁ, D. a V. STAŇKOVSKÝ. *Povinnost tvořit rezervní fond u a.s. a s.r.o.? Od roku 2014 lze nastrádané prostředky vyplatit!* [online]. © 6.6.2014 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/povinnost-tvorit-rezervni-fond-u-a-s-a-s-r-o-od-roku-2014-lze-nastradane-prostredky-vyplatit/>

³⁷ SAGIT. *Účet 427 - Ostatní fondy.* [online]. © 1.9.2018 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: http://www.madati.cz/info/delfinuctytxt.asp?cd=217&typ=r&refresh=yes&levelid=/U/U_427.htm

3.4 Cizí zdroje

Pokud nemá podnik dostatečné množství vlastního kapitálu, lze jako zdroj krytí nově pořizovaného majetku použít cizí zdroje. Ty je ovšem podnik zavázán v určité době vrátit. Z tohoto hlediska se rozlišují dvě základní kategorie – krátkodobé a dlouhodobé cizí zdroje. Krátkodobé jsou závazky se splatností do 1 roku, dlouhodobé mají naopak splatnost delší než 1 rok. Mezi **krátkodobé cizí zdroje** podniku patří:

- bankovní úvěry a půjčky krátkodobé;
- závazky vůči dodavatelům;
- závazky vůči odběratelům;
- závazky vůči zaměstnancům;
- závazky vůči státu a institucím.

Mezi **dlouhodobé cizí zdroje** podniku patří:

- bankovní úvěry a půjčky dlouhodobé;
- dlužní úpisy a obligace;
- leasingové dluhy;
- rezervy.³⁸

Bankovní úvěry a půjčky, ať již krátkodobé či dlouhodobé, obsahují úrok. Úrok je cena za poskytnutí peněžních prostředků a může být stanoven jako fixní nebo variabilní. Dlouhodobé bankovní úvěry obvykle slouží k financování větších investic. Krátkodobé úvěry mohou být kontokorentní, lombardní nebo eskontní.

Závazky vůči dodavatelům představují doposud neuhrazené faktury, které jsou hrazeny dle doby splatnosti dohodnuté s dodavatelem. Tento dluh se do jeho zaplacení stává zdrojem financování majetku podniku, případně může sám dodavatel poskytnout úvěr na zboží, které si od něj podnik nakoupí. Na druhé straně závazky vůči odběratelům obsahují poskytnuté zálohy, ke kterým ještě neproběhly dodávky zboží.

³⁸ CHALUPA, R. et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2018*. 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2018, s. 301-306. ISBN 978-80-7554-121-5.

Závazky vůči zaměstnancům obsahují dosud nezaplacené mzdy zaměstnanců, které se vyplácejí s několikadenním zpožděním po konci daného měsíce. Se mzdami spojené zdravotní a sociální pojištění spadá do závazků vůči institucím, jelikož se o mzdách sice účtuje ke konci příslušného měsíce, ale jeho odvody jsou až v měsíci následujícím. Podobné je to u doposud nezaplacených daní, které představují závazky vůči státu.

Dlužní úpisy představují směnky vlastní a cizí, které jsou obchodovatelnými cennými papíry. Směnky vlastní představují písemný závazek dlužníka, že dluh uhradí. U směnek cizích dlužník prikazuje tento závazek uhradit třetí osobě.³⁹ **Obligace** je dluhový cenný papír, jejíž emise slouží k získání dalších zdrojů pro financování investic.

Leasingové dluhy jsou druhem finančních služeb, při kterých dochází k nájmu dlouhodobého majetku za úplatu. Více viz část 3.5 Leasing.

Rezervy se vytvářejí z důvodu krytí dlouhodobých podnikatelských rizik. Účtují se do nákladů, kde пониžují hospodářský výsledek běžného období ve prospěch budoucích období, kdy bude tato rezerva čerpána. Zákonné rezervy (např. rezerva na opravu dlouhodobého majetku) jsou daňově účinným nákladem a lze je nalézt v zákoně o rezervách. Ostatní rezervy (např. rezerva na záruční opravy) jsou tvořeny vnitropodnikovými směrnici a nejsou daňově uznatelným nákladem.⁴⁰

Další možností financování majetku z jiných, než vlastních zdrojů je pomocí **investiční dotace**. Ta představuje účelově poskytnuté peněžní prostředky ze státního či evropského fondu na pořízení hmotného či nehmotného dlouhodobého majetku. Ke vzniklé dotační smlouvě se vážou podmínky při jejichž porušení hrozí vrácení poskytnutých peněz nebo penále.⁴¹

³⁹ *Směnka vlastní (Promissory Note)*. [online]. © 22.9.2016 [cit. 2018-12-17]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/smenka-vlastni-promissory-note>

⁴⁰ CHALUPA, R. et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2018*. 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2018, s. 306-309. ISBN 978-80-7554-121-5.

⁴¹ KÖNIGOVÁ, L. *Dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku*. [online]. © 21.1.2015 [cit. 2018-12-17]. Dostupné z: <https://www.vasdanovyporadce.cz/dotace-na-porizeni-dlouhodobeho-majetku/>

3.5 Leasing

V případě, že si podnik nechce dlouhodobý majetek neprodleně koupit a převést do svých stálých aktiv, může využít i ostatních možností. Tím je tzv. leasing majetku, který je zakotven v § 21d ZDP. V současné době lze využít služeb operativního, finančního a zpětného leasingu (prodej a zpětný pronájem). Každý z nich má svá obecná specifika, které by měl podnik velmi dobře znát, ale zároveň vycházet z individuálních podmínek stanovených smlouvou, které jsou rozhodující při vzniku nesrovnalostí. V souvislosti s finančním leasingem je od r. 2014 používaná tato terminologie:

- vlastník (dříve pronajímatel) = poskytovatel leasingu;
- uživatel (dříve nájemce) = pořizovatel leasingu;
- úplata (dříve nájemné) = leasingové splátky.⁴²

3.5.1 Finanční leasing

Finanční leasing patří mezi alternativní formy financování hmotného dlouhodobého majetku pomocí cizího kapitálu. Předmětem leasingu mohou být například automobily, výpočetní technika, výrobní stroje atd. Jedná se o plnění, kdy vlastník majetku dočasně přenechává předem sjednaný předmět k užívání jinému subjektu (uživateli) a ten mu za ni poskytuje úplatu. Po skončení stanovené doby je vlastník povinen daný předmět uživateli odprodat. Uživatel tak sice nemusí zaplatit celou vstupní cenu najednou, ale splátky v sobě kromě samotné hodnoty majetku obsahují i marži poskytovatele.

Při vzniku smlouvy jsou ujednány podmínky, které jsou platné během doby trvání leasingu a týkají se daného předmětu. Tvoří je především převod užívacích práv, dále povinnosti spojené s péčí o majetek a také rizika, která mohou nastat v souvislosti s užíváním. Po uplynutí doby leasingu je ujednaný převod vlastnických práv na uživatele anebo právo uživatele na převod (bezplatně či za kupní cenu).

⁴² PILÍK, V. *Podnikatelský pronájem věcí movitých*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 30-32. ISBN 978-80-7552-974-9.

Leasingovou smlouvu nelze po novele zákona v roce 2017 uzavřít na nehmotný majetek, dále na majetek vyloučený z odpisování, na zásoby a drobný dlouhodobý majetek. Pro daňovou uznatelnost leasingových splátek musí být splněny 3 podmínky:

- sjednaná doba trvá minimálně po dobu odpisování majetku dle ZDP;
- po skončení následuje převod vlastnických práv;
- kupní cena nesmí být vyšší než zůstatková cena, kterou by majetek měl při rovnoměrném odpisování.

Pro finanční leasing je stanovena minimální doba trvání, která odpovídá době odpisování dlouhodobého hmotného majetku dle ZDP (odpisové skupiny 1 až 6 viz Tabulka č. 2). U majetku zařazeného v odpisových skupinách 2 až 6 se ovšem tato doba zkracuje o 6 měsíců. Tedy například pro odpisovou skupinu č. 2 platí namísto běžných 60 měsíců odpisování jen 54 měsíců. V případě, že je tato doba nedodržena a finanční leasing je předčasně ukončen nebo nedojde po uplynutí minimální doby k převodu vlastnického práva na uživatele, považuje se pro účely daní z příjmů toto plnění za nájem. Pak je ale potřeba uplatnit do daňových nákladů jen poměrnou část úplaty.⁴³

3.5.2 Operativní leasing

Jedná se zpravidla o nájem krátkodobého charakteru, kdy se podnik snaží zabezpečit potřebný majetek, který ovšem nevyužije po celou dobu jeho životnosti. Po uplynutí sjednané doby nájmu majetek obvykle nepřechází do vlastnictví nájemce, ale vrací se zpět pronajímateli. Ten tak může majetek dále používat nebo jej znovu pronajmout. Splátky operativního leasingu jsou daňově uznatelné, ale pokud by případně nastal odkup pronajímaného předmětu, musí být pro daňovou uznatelnost splněna podmínka, že kupní cena majetku nesmí být vyšší než zůstatková cena, kterou by majetek měl při rovnoměrném odpisování (stejně jako u finančního leasingu).⁴⁴

⁴³ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 190-191. ISBN 978-80-7554-063-8.

⁴⁴ ŠTOHL, P. *Daňová evidence 2017*. 6. vyd. Znojmo: P. Štohl, 2017, s. 138. ISBN 978-80-88221-03-6.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 TECHNICKÉ ZHODNOCENÍ VS. OPRAVY

V praxi se účetní mnohdy potýkají s otázkou, jak správně posoudit práce provedené na již zařazeném podnikovém majetku. Správné posouzení těchto prací je totiž pro účetní i daňový pohled klíčové z hlediska nákladů a daně z příjmů. Je zajímavé, že tato problematika je natolik obsáhlá, že mnohdy ani zkušený daňový poradce není schopen vyjádřit jediné správné stanovisko. V těchto případech je možné vyhledat pomoc u správce daně, kde lze za správní poplatek 10 tis. Kč zaslat žádost o závazné posouzení dané věci. Ta ale musí obsahovat návrh řešení ze strany žadatele, ke kterému se správce daně vyjádří kladně nebo záporně.

Do **technické zhodnocení** majetku se řadí rekonstrukce, modernizace, přístavba, nástavba, ale i zásahy související se změnou účelu majetku nad 40 tis. Kč. Všechny tyto zákroky mají za následek změnu technických parametrů, rozšíření použitelnosti či vybavitelnosti stávajícího majetku.⁴⁵ Nepatří sem nejen zhodnocení majetku, ale dokonce i znehodnocení majetku, kdy jsou například v budově strhnuty nově položené parkety a nahrazeny linem. Technické zhodnocení zvyšuje hodnotu dlouhodobého majetku, přičemž náklady na něj vynaložené jsou uplatňovány postupně pomocí odpisů.

Opravy na straně druhé odstraňují část fyzického opotřebení tím, že uvádějí majetek do předchozího nebo provozuschopného stavu. Tím lze dosáhnout použitím stejného materiálu nebo takového, který je tomu původnímu nejpodobnější svými technickými vlastnostmi. V tomto bodě je velmi důležité obstarat důkazní prostředky, které informují o tom, jak majetek vypadal před a po vykonané opravě.⁴⁶ Mezi důkazní prostředky lze zahrnout odborné posudky, fotografie, videozáznamy, čestné prohlášení svědků, stavebně-technickou dokumentaci, technický průkaz vozidla atd. Opravy se účtují rovnou do nákladů, kde ovlivňují hospodářský výsledek daného roku.

⁴⁵ PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, s. 81-83. ISBN 978-80-7554-063-8.

⁴⁶ ŠTOHL, P. *Daňová evidence 2017: praktický průvodce*. 6. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2017, s. 24-25. ISBN 978-80-88221-03-6.

4.1 Příklady z praxe – budova

Posouzení provedených zásahu je zejména u staveb velmi komplikované. Z tohoto důvodu se jim věnuje celý § 40 Pokynu GFR D-22, který označuje položky patřící do technického zhodnocení staveb. I přesto je vyhodnocení, zda se jedná o technické zhodnocení či opravu poměrně složité. Proto následující kapitola popisuje, jak by se posuzovaly změny provedené na jednotlivých součástech budovy, a to komplexně od střechy přes vnitřní vybavení až po kotel ve sklepech.

Střecha – výměna střešních tašek za pokrytí plechem se považuje za opravu, jelikož dochází pouze k výměně jednoho materiálu za druhý bez zjevného vylepšení funkcí. Za technické zhodnocení se pokládá zásah do konstrukce střechy, tedy například při změně sklonu, přidání nosných trámů, namontování nových okapů a hromosvodů, tepelné izolaci nebo vytvoření nových střešních průzorů.

Příčky – technickým zhodnocením je přemístění příček i s ohledem na zachování vnějšího výškového a půdorysového ohraničení stavby. Taktéž jakékoli jiné přemístění dveří a oken s tím spojených.

Okna – při výměně dřevěných oken za plastová se jedná o opravu. K technickému zhodnocení dochází, pokud se změny rozměry zasklené plochy nebo počet vrstev skel (zlepší se izolační vlastnosti). Nové žaluzie, rolety, mříže a markýzy patří také k technickému zhodnocení.

Podlahové krytiny – o opravu se jedná v případě odstranění a nahrazení původní krytiny novou z jiného materiálu. K technickému zhodnocení dochází při pokládce nové podlahové krytiny na místě, kde předtím nebyla. V případě koberců se posuzují zvlášť koberce pokládané a lepené, přičemž nové lepené koberce patří do technického zhodnocení budovy, ale jejich výměna se považuje za opravu. Pokládané koberce jsou samostatným drobným nebo dlouhodobým majetkem v závislosti na pořizovací ceně.

Vymalování – pokud se provádí v souvislosti se změnou účelu užívání jedná se o technické zhodnocení. V případě opravy zdi a následné výmalby jde pořád o opravu. V ostatních případech lze malování posuzovat za běžnou údržbu, která se účtuje rovnou do nákladů (patří sem i běžné omítky).

Světla – za technické zhodnocení budovy se považují nová osvětlení pevně spojená se zdí (např. pomocí hmoždinek), opakem jsou stropní svítidla zavěšená na háčích. Výměna obyčejných žárovek v celé budově za nové LED žárovky patří do technického zhodnocení, protože svými vylepšenými vlastnostmi přináší významnou elektrickou úsporu.

Nábytek – technickým zhodnocením budovy je pouze nábytek vestavěný, ostatní samostatný nábytek je drobným nebo dlouhodobým majetkem.

Sanitární vybavení – osušovače rukou, umyvadla a klozety patří k technickému zhodnocení budovy, kdežto držáky a háčky na ručníky patří mezi spotřební materiál. Zrcadla se posuzují podle toho, zda jsou či nejsou pevně spjata se zdí.

Kuchyň – dřezy, baterie, kuchyňské sporáky, myčky, odsavače par a vestavěné kuchyňské linky patří do technického zhodnocení budovy. Samostatným majetkem jsou mikrovlnné trouby, varné konvice a další podobné vybavení kuchyňky.

Kotel – je součástí budovy, tedy se eviduje jako technické zhodnocení v případě pořízení nového zařízení. O opravu se jedná v případě výměny kusu za kus (stejný nebo podobný typ). Většinou se ale jedná o technické zhodnocení, jelikož se technologie velmi rychle vyvíjejí a starší model již není efektivní kupovat.

Vrata – za opravu se považuje pořízení stejných plechových vrat i nových dřevěných vrat, jelikož provozuschopný stav je nezměněn. Technickým zhodnocením je pořízení nových elektrických vrat na dálkové ovládání.

Výtah – osobní i nákladní výtahy patří do technického zhodnocení budovy. Eskalátory jsou však samostatným majetkem (nepatří k budově).

Vzduchotechnika – do technického zhodnocení patří vnitřní rozvody vzduchu a plynů, ale přístroj se eviduje jako samostatný majetek.

Protipožární zařízení – to včetně rozvodů, hasicích přístrojů i konstrukcí k jejich upevnění patří do technického zhodnocení budovy.

Změna účelu užívání – vždy se považuje za technické zhodnocení. Příkladem je změna učebny na kavárnu nebo přeměna části kancelářské budovy na skladové prostory.

Vyvolaná investice – lze o ni navýšit vstupní daňovou cenu stavby. Příkladem je povolení od města ke stavbě nového obchodního centra za podmínky, že podnik vystaví i kruhový objezd, který městu následně bezplatně předá.

Nájem – samostatnou problematikou je provedení všech těchto změn, pokud podnik budovu nevlastní, ale užívá ji jen v nájmu. V tomto případě je také zapotřebí zvážit, zda se jedná o opravu či technické zhodnocení. Obě tyto varianty by však měly být uvedeny v nájemní smlouvě. Zpravidla jsou u nájmu drobné opravy hrazeny nájemcem a ty podstatnější pronajímatelem. U technického zhodnocení je to ale poměrně složitější.

Technické zhodnocení (dále jen „TZ“) pronajímané budovy se totiž sleduje souhrnně nejen za zdaňovací období, ale i za všechny pronajímané prostory, tedy sečtením úprav od všech nájemníků – např. nové dveře, vestavěný nábytek, žaluzie, navrtnané tabulky s jmenovkami, věšáková stěna přibitá do zdi atd. To je ale většinou v praxi velmi těžké zjistit a uhlídat nejen pro pronajímatele, ale i pro finanční úřad, který by v tomto případě musel zkontrolovat účetnictví u všech nájemníků. Pokud již nájemník technické zhodnocení provádí, měl by mít dohodu s pronajímatelem, která obsahuje:

- souhlas s provedením TZ;
- souhlas s odpisováním TZ (písemná smlouva);
- způsob odpisování budovy, na které se provádí TZ – tedy u budov většinou 5. odpisová skupina s dobou odpisování 30 let.

Po skončení nájmu pak existují 3 varianty vypořádání. První variantou je uvedení budovy do původního stavu, kdy může nájemce technické zhodnocení odpisovat i nadále. Druhou možností je odkoupení pronajímatelem, kdy nájemce fakturuje oproti vyřazení technického zhodnocení v důsledku prodeje a pronajímatel po zařazení pokračuje v odpisování. Třetí a zároveň nejméně výhodnou variantou je darování, kdy si nájemce nemůže uplatnit náklady z technického zhodnocení a pronajímatel musí zařadit do účetnictví nepeněžní příjem dle zůstatkové ceny rovnoměrných odpisů.

4.2 Příklady z praxe – automobil

Automobily se řadí mezi velmi často pořizovaný podnikový majetek, není proto divu, že jsou mnohdy doplňovány nejrůznějšími zařízeními a autodoplňky. Jak ale tyto nákupy správně posoudit? To je většinou otázka na zkušené účetní a daňové poradce, kteří díky mnohaleté praxi dokáží zvážit, zda se jedná o technické zhodnocení automobilu nebo o opravu, údržbu či spotřební materiál, které vstupují do nákladů v roce nákupu a není potřeba je uplatňovat postupně pomocí odpisů.

Mezi **technické zhodnocení** automobilu (rozšíření vybavenosti či použitelnosti) patří zejména následující vylepšení, pokud v souhrnu za zdaňovací období překročí hranici 40 tis. Kč:

- instalace tažného zařízení;
- pořízení navigace, autorádia, kamery;
- namontování klimatizace;
- modernizace palubního počítače;
- výkonnější motor;
- nové střešní okno;
- vylepšený katalyzátor.

Za **opravy, běžnou údržbu či spotřební materiál** se považují zejména tyto položky bez ohledu na vynaloženou částku:

- výměna oleje v motoru;
- státní technická kontrola;
- servisní prohlídky;
- generální oprava motoru (zachování stejných parametrů);
- náhradní pneumatiky (zimní i letní);
- zimní řetězy;
- autolékárnička;
- potahy na sedadla;
- autokosmetika.

4.3 Chyby při evidenci technického zhodnocení

Příklad č. 1: Firma si do své vlastní budovy v průběhu celého roku pořídila nové osušovače rukou v hodnotě 10 tis. Kč, dále nakoupila žaluzie za 28 tis. Kč a montáž těchto žaluzií v hodnotě 3 tis. Kč zaúčtovala rovnou do nákladů jako službu. Jelikož žádná položka nepřekročila hranici technického zhodnocení 40 tis. Kč, zaúčtovala osušovače i žaluzie do nákladů jako spotřební materiál.

→ Chyby: Montáž se jako vedlejší pořizovací náklad vtahuje k nákupu žaluzií a představuje technické zhodnocení budovy, které se za zdaňovací období sčítá se všemi úpravami provedenými na jednom hmotném majetku (neposuzuje se samostatně). Hranice 40 tis. Kč tedy překročena byla, finanční úřad by uplatněné náklady dodal, a navíc požadoval po firmě penále.

Příklad č. 2: Firma si ke svému programovacímu softwaru pořídila během celého roku třikrát upgrade v hodnotě 22 tis. Kč za kus. Jelikož v součtu tyto upgrady překročily hodnotu 60 tis. Kč za evidovala je jako technické zhodnocení softwaru a pokračovala v odpisech dalších 15 měsíců, než se majetek zcela odepsal.

→ Chyby: U nehmotného majetku se technické zhodnocení sleduje zcela jinak než u hmotného. Zprv se nevychází z hodnoty 60 tis. Kč, která platí pro evidenci nového nehmotného majetku, ale z částky 40 tis. Kč, která je rozhodující pro jeho technické zhodnocení. U toho se navíc v případě softwaru musí majetek odpisovat alespoň po dobu 18 měsíců. Zadruhé se u nehmotného majetku neposuzuje součet upgradů za celé zdaňovací období, ale posuzuje se každý zvlášť. Firma tedy mohla všechny upgrady zahrnout rovnou do nákladů.

Příklad č. 3: Holdingová společnost se rozhodla při výstavbě nového obchodního centra uplatnit do pořizovací ceny budovy i vedlejší náklady v podobě úroků z úvěru. Po zařazení budovy do užívání tyto úroky, vzhledem k jejich výši 250 tis. Kč ročně, každý rok zařazovala jako technické zhodnocení.

→ Chyby: Vedlejší pořizovací náklady lze k majetku zařadit pouze před zařazením do užívání (v tomto případě na základě kolaudačního rozhodnutí). Bezodůvodné navyšování dlouhodobých aktiv firmy je chybou, kterou by finanční úřad penalizoval.

5 KOMPARACE ZPŮSOBŮ FINANCOVÁNÍ MAJETKU

Při pořízení dlouhodobého majetku má podnik na výběr z několika zdrojů financování, kterými jsou položky vlastního a cizího kapitálu (viz Kapitola 3). Pro následující komparaci jsou však použity pouze varianty financování cizím kapitálem, u kterého se dají nejlépe porovnat jednotlivé rozdíly. Každý z těchto způsobů totiž se sebou nese jiné náklady, odlišný způsob výpočtu, evidence a také uplatnění daně z přidané hodnoty. Financování majetku vlastním kapitálem navíc patří mezi nejdražší formu financování, jelikož je celý kapitál vázaný hned na počátku. Podnik ho tak nemůže efektivně využít pro rozvoj svého podnikání (např. investice do nových technologií nebo marketingu) a přichází tak o potenciální zisk.

Jako modelový případ pro komparaci způsobů pořízení dlouhodobého majetku je zvolen nový osobní automobil, který podnik pořizuje ke své podnikatelské činnosti. Konkrétně se jedná o **automobil Škoda Fabia Style 1,0 TSI 81 kW** s pořizovací hodnotou **367 300 Kč vč. DPH**, jehož pořízení je provedeno pomocí dlouhodobé půjčky, finančního leasingu a operativního leasingu k 1.1.2018.

Zvolené **sledovací období je 10 let**, čemuž odpovídá i předpokládaná doba životnosti automobilu rovna dvojnásobku minimální odpisové doby u daňových odpisů. Po uplynutí této doby se předpokládá, že automobil má již minimální hodnotu, proto se případné výnosy z prodeje do výpočtů nezahrnují. U půjčky i finančního leasingu jsou **splátky rozloženy do 5 let** a následně se evidují jen náklady související s běžným užíváním a udržením provozuschopného stavu (jelikož je již automobil zcela splacen). U operativního leasingu probíhá evidence plateb po celé sledovací období, jelikož se jedná pouze o nájem.

Náklady související s užíváním a provozuschopným stavem automobilu jsou stanoveny totožně pro všechny tři varianty a pro přehlednost obsahují jen základní položky. Použité sazby a náklady platné pro rok 2018 jsou zvoleny po pečlivém zkoumání dostupných nabídek, kdy se autorka práce pokusila najít nejvhodnějšího poskytovatele pro daný případ financování. Pro lepší srozumitelnost výpočtů a oproštění od nadbytečných informací je stanoveno, že podnik je neplátcem DPH, nicméně u každé varianty je ve výhodách uvedeno, z čeho by bylo možné DPH uplatnit.

Následující položky představují **náklady související s užíváním automobilu**, které jsou zpravidla zahrnuty v ceně operativního leasingu, a tudíž je potřeba jejich zohlednění i v ostatních variantách financování (ceny jsou uvedeny vč. DPH):

• registrace vozidla (jednorázově)	800 Kč
• STK + měření emisí po 4 letech a pak každé 2 roky	1 600 Kč
• roční silniční daň 1. až 3. rok od první registrace	936 Kč
• roční silniční daň 4. až 6. rok od první registrace	1 080 Kč
• roční silniční daň 7. až 9. rok od první registrace	1 350 Kč
• roční silniční daň 10. rok	1 800 Kč
• zimní a letní pneumatiky na 4 roky (ø 6 tis. ročně)	24 000 Kč
• roční výměna pneumatik (obsahuje 2 výměny)	1 000 Kč
• roční servis a opravy (ø za 10 let)	10 000 Kč
• roční poplatek za autorádio	540 Kč
• roční povinné ručení	4 000 Kč
• roční havarijní pojištění (10% spoluúčast)	7 500 Kč
• roční pojištění skel (pojistná částka 10 tis. Kč)	1 500 Kč
• roční dálniční známka	1 500 Kč

5.1 Financování půjčkou

Podnik by se měl při pořizování majetku řídit bilančními pravidly, o kterých již byla zmínka v teoretické části práce. V tomto případě by bylo neefektivní financovat automobil z krátkodobých zdrojů, vzhledem k tomu, že se jedná o dlouhodobý majetek. Krátkodobé zdroje jsou totiž časově omezené a poměrně drahé, naproti tomu zdroje dlouhodobé může podnik vynaložit na investice, protože u nich není potřeba spoléhat na okamžitou návratnost. Pořízení automobilu pomocí dlouhodobého úvěru či půjčky je tak v případě správného rozložení kapitálu správnou volbou. Podnik by si však měl dát pozor, aby výše cizího kapitálu významně nepřevýšila kapitál vlastní. Těžko si lze totiž představit, že by banka nebo jiná instituce schválila půjčku příliš zadluženému podniku, a to ani v případě, že by jako způsob ručení použila samotný automobil.

Základní údaje pro výpočet: Automobil v pořizovací hodnotě 367 300 Kč je pořízen 1.1.2018 pomocí dlouhodobé půjčky s dobou splácení 60 měsíců (5 let), roční úroková sazba 6,90 % p.a. a RPSN 7,12 %. Měsíční splátky jsou bankou stanoveny na 7 256 Kč (osvobozeno od DPH), celkové splatné náklady činí 435 360 Kč. Po dobu životnosti 10 let jsou s užíváním automobilu spojeny všechny náklady uvedené v zadání modelového případu. Daňové odpisy majetku jsou rovnoměrné.

5.1.1 Evidence

Automobil je nutné zaevidovat na majetkovou kartu, která by měla obsahovat podstatné položky vztahující se k majetku.

KARTA EVIDENCE DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Inventární číslo: DHM001

Název majetku: automobil Škoda Fabia

Popis majetku: Style 1,0 TSI 81 kW

Objem motoru: 999 ccm (pro silniční daň)

Kód CZ-CPA: 29.10.2 osobní automobily

Druh majetku: hmotný movitý

Ocenění: pořizovací cena

Vstupní cena: 367 300 Kč

Datum zařazení: 1.1.2018

Odpisování: rovnoměrné

Odpis. skupina: 2

Dále je potřeba vytvořit účetní a daňový odpisový plán platný po celou dobu odpisování, který se může změnit jen při technickém zhodnocení majetku.

Tabulka 5: Daňový odpisový plán v Kč

Rok	Odpisová sazba	Roční odpis	Zůstatková cena	Oprávky
2018	11	40 403	326 897	40 403
2019	22,25	81 725	245 172	122 128
2020	22,25	81 725	163 447	203 853
2021	22,25	81 725	81 722	285 578
2022	22,25	81 722	0	367 300

Zdroj⁴⁷

Tabulka 6: Účetní odpisový plán v Kč

Rok	Koeficient	Roční odpis	Zůstatková cena	Oprávky
2018	10	36 730	330 570	36 730
2019	10	36 730	293 840	73 460
2020	10	36 730	257 110	110 190
2021	10	36 730	220 380	146 920
2022	10	36 730	183 650	183 650
2023	10	36 730	146 920	220 380
2024	10	36 730	110 190	257 110
2025	10	36 730	73 460	293 840
2026	10	36 730	36 730	330 570
2027	10	36 730	0	367 300

Zdroj⁴⁸

⁴⁷ Autorka práce.

⁴⁸ Autorka práce.

5.1.2 Náklady

Vzhledem k tomu, že podnik klade důraz na daňovou uznatelnost nákladů, jimiž si snižuje základ daně a následnou daň z příjmů, jsou do nákladů pro komparaci způsobů financování zahrnuty odpisy daňové. Do účetnictví se však evidují účetní odpisy a následně se účtuje o odložené dani k vyrovnání vzniklých rozdílů.

Tabulka 7: Celkové daňové náklady při financování automobilu půjčkou v Kč

Rok	Daňové odpisy	Úroky z půjčky	Provozní náklady	Celkem
2018	40 403	23 388	33 776	97 567
2019	81 725	18 845	32 976	133 546
2020	81 725	13 979	32 976	128 680
2021	81 725	8 765	33 120	123 610
2022	81 722	3 083	34 720	119 525
2023	-	-	33 120	33 120
2024	-	-	34 990	34 990
2025	-	-	33 390	33 390
2026	-	-	34 990	34 990
2027	-	-	33 840	33 840
Celkem	367 300	68 060	337 898	773 258

Zdroj⁴⁹

Tabulka daňových nákladů obsahuje veškeré položky, které je možné za zdaňovací období uplatnit pro snížení daňového základu. Náklady související s půjčkou jsou vzhledem ke stanovené době splácení rozvrhnuty do prvních 5 let a následně jsou uvedeny jen provozní náklady vztahující se k provozu a údržbě automobilu. Majetek je vlastnictvím podniku hned od počátku, a tak může uplatnit daňové odpisy, které jsou sice první rok odpisování výrazně nižší, ale v průběhu dalších 3 let převyšují samotný úmor půjčky. Pro přehlednější vyjádření těchto rozdílů, jsou daňové odpisy nahrazeny úmory půjčky v následující tabulce, která představuje skutečně zaplacené částky v příslušném roce. Nutno upozornit, že pro daňové účely jsou splátky úmoru nedaňové.

⁴⁹ Autorka práce.

Tabulka 8: Skutečně zaplacené částky při financování automobilu půjčkou v Kč

Rok	Úmor půjčky	Úroky z půjčky	Provozní náklady	Celkem
2018	63 684	23 388	33 776	120 848
2019	68 227	18 845	32 976	120 048
2020	73 093	13 979	32 976	120 048
2021	78 307	8 765	33 120	120 192
2022	83 989	3 083	34 720	121 792
2023	-	-	33 120	33 120
2024	-	-	34 990	34 990
2025	-	-	33 390	33 390
2026	-	-	34 990	34 990
2027	-	-	33 840	33 840
Celkem	367 300	68 060	337 898	773 258

Zdroj⁵⁰

Porovnáním těchto dvou tabulek lze zjistit, že v prvním a posledním roce splácení je do daňových odpisů uplatněno méně nákladů, než jsou skutečně zaplacené úmory půjčky. Rozdíly v daňových odpisech za jednotlivé roky jsou následující:

- 1. rok méně o 23 281 Kč;
- 2. rok více o 13 498 Kč;
- 3. rok více o 8 632 Kč;
- 4. rok více o 3 418 Kč;
- 5. rok méně o 2 267 Kč.

5.1.3 Výhody a nevýhody

Hlavní předností při financování majetku půjčkou je skutečnost, že se podnik stává okamžitě vlastníkem a může tak s majetkem nakládat dle své vůle (výjimkou může být situace, kdy podnik automobilem ručí). To s sebou nese i nespornou výhodou týkající se uplatnění odpočtu DPH (plátí jen pro registrované plátce), kdy je možné nárokovat celé

⁵⁰ Autorka práce.

DPH z pořízeného automobilu hned na počátku a podniku se tak vrátí podstatná část finančních prostředků zpět. V tomto případě je vhodné půjčku čerpat jen na hodnotu automobilu bez DPH, čímž se náklady na úroky výrazně sníží, ale zároveň je potřeba DPH dočasně uhradit z vlastních prostředků a čekat na následnou vratku nadměrného odpočtu od finančního úřadu.

Mezi **výhody při financování půjčkou** lze zařadit:

- podnik je ihned vlastníkem;
- evidence v rozvaze → zvýšení stálých aktiv;
- možnost uplatnění DPH v plné výši při nákupu;
- úroky z půjčky jsou osvobozeny od DPH;
- daňové odpisy lze přerušit (např. v případě ztráty);
- půjčku lze přizpůsobit → odložení splátky či mimořádná splátka;
- pro nárok na celý roční odpis stačí mít majetek zařazen k 31.12.;
- při odcizení dostane pojistné plnění podnik;
- není omezen počet ujetých kilometrů;
- bez dalších omezení lze provádět technické zhodnocení;
- lze využít paušálních výdajů na dopravu dle § 25 ZDP;
- není nutné uhradit celou hodnotu automobilu najednou z vlastních zdrojů.

Naopak mezi **nevýhody při financování půjčkou** patří:

- půjčka nemusí být schválena (prověření dlužníků);
- ručení;
- pojištění se platí většinou rok dopředu (časová hodnota peněz);
- delší vyřízení žádosti;
- cizí kapitál zvyšuje zadluženost podniku;
- bez fixace se může úroková sazba zvýšit.

5.2 Finanční leasing

Při použití finančního leasingu na financování nového automobilu je obvyklé uhradit před začátkem běžných splátek tzv. akontaci neboli první navýšenou splátku. Její rozmezí se běžně pohybuje v závislosti na bance mezi 5 až 70 %, ale zároveň některé banky umožňují nulovou akontaci. To se podniku vyplatí v případě, že nemá na automobil vyhrazené žádné finanční prostředky. V následujícím výpočtu jsou použity obě varianty, tedy jak s nulovou akontací, tak i s 10% akontací pro názornější přiblížení rozdílu. Odprodej automobilu na konci splátek je stanoven na nejnižší bankou umožněnou hodnotu 1 tis. Kč.

Základní údaje pro výpočet: Automobil v pořizovací hodnotě 367 300 Kč je pořízen 1.1.2018 pomocí finančního leasingu s dobou splácení 60 měsíců (5 let), nominální úrok činí 6,1 %. Koeficient navýšení znamenající podíl celkové ceny leasingu a pořizovací ceny, je při nulové akontaci 1,1602 a při akontaci 10 % činí 1,1605. Měsíční splátky jsou bankou nastaveny na 7 082 Kč při akontaci 0 % a při 10 % akontace činí 6 374 Kč (ceny jsou uvedeny vč. 21 % DPH) + pojištění 1 155 Kč obsahující u obou variant povinné ručení, havarijní pojištění a pojištění skel. Po ukončení leasingu bude automobil odprodán za předem dohodnutou cenu 1 000 Kč. Po dobu životnosti 10 let jsou s užíváním automobilu spojeny všechny náklady uvedené v zadání modelového případu vyjma 5 let pojištění, která jsou již obsažena ve splátkách.

5.2.1 Evidence

Při započetí finančního leasingu musí být automobil zařazen do podrozvahové evidence, ve které je po celou dobu leasingu. Při ukončení a následném odprodeji se majetek z podrozvahy vyřadí a umístí do klasické rozvahy na účet dlouhodobého hmotného majetku v případě, že je kupní cena vyšší než 40 tis. Kč (je nutné odpisovat). V opačné situaci se zařadí do drobného hmotného majetku, kde lze rovnou uplatnit do daňových nákladů. Po celou dobu leasingu je nutné sledovat vedlejší výdaje patřící do ocenění automobilu, které by se v případě převýšení cenové hranice stanovené pro dlouhodobý hmotný majetek staly tzv. jiným majetkem a bylo by potřeba je odpisovat.

Postup uživatele finančního leasingu probíhá následovně:

- podepsání leasingové smlouvy + vyžádání splátkového kalendáře;
- evidence jednotlivých splátek do knihy závazků;
- vyhotovení karty majetku + uvedení do užívání;
- časové rozlišení první navýšené splátky (pokud je sjednána);
- platba běžných splátek;
- odkoupení automobilu za dohodnutou částku;
- zařazení do drobného nebo dlouhodobého hmotného majetku.

5.2.2 Náklady

Daňová uznatelnost leasingových splátek podléhá 3 základním pravidlům, která jsou zmíněná v části 3.5.1 Finanční leasing. V případě tohoto modelového případu jsou všechny z nich splněny, a proto lze splátky považovat za daňově uznatelné.

Tabulka 9: Celkové daňové náklady při finančním leasingu s 0% akontací v Kč

Rok	Leasingové splátky	Leasingové pojištění	Provozní náklady	Celkem
2018	84 984	13 860	20 776	119 620
2019	84 984	13 860	19 976	118 820
2020	84 984	13 860	19 976	118 820
2021	84 984	13 860	20 120	118 964
2022	85 984	13 860	22 520	122 364
2023	-	-	33 120	33 120
2024	-	-	34 990	34 990
2025	-	-	33 390	33 390
2026	-	-	34 990	34 990
2027	-	-	33 840	33 840
Celkem	425 920	69 300	273 698	768 918

Zdroj⁵¹

⁵¹ Autorka práce.

Tabulka celkových daňových nákladů při finančním leasingu s 0% akontací obsahuje v druhém a třetím sloupci náklady zaplacené poskytovateli leasingu za 5 let v celkové výši 495 220 Kč. Tyto náklady jsou rozděleny na samotné leasingové splátky (anuitu) a povinně sjednaná pojištění k leasingu – tato pojištění nelze sjednat u jiné banky. Po splacení dohodnuté kupní ceny 1 000 Kč v pátém roce leasingu jsou pojištění do provozních nákladů přičtena na základě částek stanovených v zadání modelového případu.

Tabulka 10: Celkové daňové náklady při finančním leasingu s 10% akontací v Kč

Rok	Leasingové splátky vč. pojištění	Rozpuštění akontace do nákladů	Provozní náklady	Celkem
2018	90 348	7 346	20 776	118 470
2019	90 348	7 346	19 976	117 670
2020	90 348	7 346	19 976	117 670
2021	90 348	7 346	20 120	117 814
2022	91 348	7 346	22 520	121 214
2023	-	-	33 120	33 120
2024	-	-	34 990	34 990
2025	-	-	33 390	33 390
2026	-	-	34 990	34 990
2027	-	-	33 840	33 840
Celkem	452 740	36 730	273 698	763 168

Zdroj⁵²

Tabulka celkových daňových nákladů při finančním leasingu s 10% akontací obsahuje v druhém a třetím sloupci náklady zaplacené poskytovateli leasingu za 5 let v celkové výši 489 470 Kč. Druhý sloupec obsahuje celou hodnotu pravidelných splátek včetně povinně sjednaných pojištění. Akontace je pro lepší přehlednost uvedena v samostatném sloupci, který představuje poměrnou roční hodnotu daňových nákladů. První navýšenou splátku totiž nelze uplatnit najednou v prvním roce zaplacení, nýbrž se musí časově rozlišit dle sjednané doby leasingu. Po splacení dohodnuté kupní ceny 1 000 Kč jsou pojištění opět zařazena samostatně do provozních nákladů dle zadání.

⁵² Autorka práce.

5.2.3 Výhody a nevýhody

Pro uplatnění DPH slouží jako daňový doklad splátkový kalendář, který obsahuje přesné rozdělení leasingové splátky na hodnotu bez DPH, částku vyjadřující 21 % DPH a splátku vč. DPH. Z první zvýšené splátky lze uplatnit DPH při vzniku smlouvy, ačkoli daňově je tato částka rozpouštěna do nákladů postupně (viz výpočet Tabulka 10). Tento postup uplatnění DPH platí jen pro registrované plátce k dani z přidané hodnoty, ostatní subjekty zahrnují do nákladů celou splátku vč. DPH bez nároku na odpočet.

Mezi **výhody finančního leasingu** lze zařadit:

- není nutné uhradit celou hodnotu automobilu najednou;
- krátké vyřízení žádosti bez důkladného prověřování;
- možnost uplatnění DPH ze splátek;
- riziko inflace nese vlastník;
- nezvyšuje zadluženost podniku;
- pojištění se platí ve splátkách měsíčně (časová hodnota peněz).

Na druhé straně za **nevýhody finančního leasingu** lze považovat:

- automobil není od začátku ve vlastnictví podniku;
- úroky z leasingu podléhají 21 % DPH;
- splátka obsahuje nejen úroky a odpisy, ale i marži;
- servis a opravy nutno provádět jen u autorizovaných servisů;
- veškerý servis, opravy a pojištění hradí uživatel, ačkoli nevlastní automobil;
- nelze využít paušálních výdajů na dopravu dle § 25 ZDP;
- povinnou službou jsou různá pojištění – zejména havarijní pojištění a pojištění skel, která nelze sjednat u jiných subjektů;
- potřeba dodržet 3 základní pravidla pro uznatelnost daňových splátek;
- v případě předčasného ukončení leasingu se smlouva považuje za smlouvu o nájmu a musí se testovat daňová uznatelnost již zaplacených splátek;
- při odcizení či totálním zničení automobilu přijímá pojistné plnění zpravidla vlastník, ačkoli pojištění platí uživatel, který navíc zaplatí ještě spoluúčast;
- vlastník má právo odstoupit od smlouvy v případě zpoždění platby.

5.3 Operativní leasing

Při využití operativního leasingu se zpravidla nejedná o pořízení automobilu, ale o krátkodobý nebo střednědobý nájem. Využívá se v případě, že podnik nepotřebuje automobil po celou dobu jeho životnosti, anebo chce v rámci své firemní kultury používat jen nové vozy. Nabídka operativních leasingů je v současné době značná, a tak lze vybírat z celé škály automobilů – od těch běžně dostupných až po luxusní vozy.

Podnik by měl před sjednáním operativního leasingu podrobně prozkoumat podmínky smlouvy, jelikož cenové rozdíly jednotlivých služeb jsou značné. Nižší měsíční nájem v sobě většinou neobsahuje služby a poplatky spojené s užíváním automobilu, kdežto většina těch dražších obsahuje kompletně vše. Do následujícího příkladu jsou vybrány 2 společnosti, z nichž jedna dražší poskytuje kompletní nájem bez dodatečných poplatků a druhá levnější obsahuje jen některé z nich. Doba nájmu je zvolena na nejdelší poskytovanou dobu (4 roky), aby byly splátky nižší a nezakreslovaly tak celkové porovnání, kde je u ostatní variant stejný automobil po celé zkoumané období. Ovlivňujícím faktorem je také povolený roční nájezd, který u obou variant činí 15 000 km ročně.

Základní údaje pro výpočet: Automobil v hodnotě 367 300 Kč je pomocí operativního leasingu najat od 1.1.2018 na maximální dobu 48 měsíců (4 roky). Po uplynutí této doby je najat další obdobný nový automobil za stejných podmínek, proto jsou splátky neměnné po celou sledovanou dobu 10 let. Inlace se do výpočtů nezahrnuje, aby se zachovaly stejné výchozí podmínky pro všechny varianty.

Měsíční nájem u levnější varianty činí 5 418 Kč vč. 21 % DPH, přičemž tato cena v sobě obsahuje všechna uvedená pojištění, poplatky za registraci, poplatky za autorádio a silniční daň. Nájemce tak musí hradit z vlastních prostředků pneumatiky, přezutí pneumatik, servis, opravy a dálniční známku. Nemusí platit STK a měření emisí, jelikož nové auto užívá 4 roky po první registraci (provede až pronajímatel po předání vozu).

Měsíční nájem u dražší varianty činí 6 732 Kč vč. 21 % DPH, přičemž tato cena v sobě obsahuje všechny náklady uvedené v zadání modelového případu, takže není potřeba do výpočtu zahrnovat další údaje.

5.3.1 Evidence

Evidence operativního leasingu je poměrně snadná, jelikož se jedná o pravidelné splátky, které se účtují jako nájemné na základě faktury rovnou do nákladů. Problém by mohl nastat v případě nenadálého odkupu automobilu, kdy se sleduje kupní cena, která musí být vyšší než daňová zůstatková cena majetku při rovnoměrných odpisech. Pokud není, stává se veškeré nájemné za předešlé roky daňově neuznatelné a musí se přičíst k základu daně (provede se v přiznání k dani z příjmů v roce odkupu). Kupní cena se ovšem může o toto daňově neuznatelné nájemné navýšit, tudíž se do dlouhodobého majetku zařadí v celé skutečně zaplacené hodnotě a odpisuje se po dobu 5 let.

Technické zhodnocení najatého majetku musí splňovat podmínky, které jsou uvedeny u technického zhodnocení pronájmu budovy (viz strana 38). Toto technické zhodnocení se v účetnictví eviduje jako tzv. jiný majetek, pokud přesáhne hranici 40 tis. Kč. Ovšem vzhledem k povaze operativní leasingu se tato situace v praxi většinou nevyskytuje, protože podnik nechce investovat své finance do najatého majetku, který bude v blízké době vracet. Pokud má podnik speciální požadavky na automobil je vhodnější je nakonfigurovat již na počátku operativní leasingu.

5.3.2 Náklady

Dražší varianta operativního leasingu již v sobě obsahuje veškeré sledované náklady, proto není potřeba výpočet znázorňovat pomocí tabulky. Tato skutečnost je také jednou z výhod pro finanční plánování podniku, jelikož se nemusí počítat s dalšími náklady, na které by se měly tvořit rezervy v rozpočtu firmy. Výjimka může nastat v případě spoluúčasti při pojistné události, která jde za nájemcem nebo v počtu najatých kilometrů, kdy je potřeba uhradit přečerpaný počet nad 15 000 km za rok. Za každý kilometr si pronajímatel účtuje 1,24 Kč.

• provozní náklady uvedené v zadání	0 Kč
• roční nájem – kompletní OL	80 784 Kč
• nájem za 10 let – kompletní OL	807 840 Kč

V následující tabulce je uvedena levnější varianta operativního leasingu, která obsahuje celkové provozní náklady ze zadání příkladu a nájem, jehož výše je konstantní a obsahuje jen částečné služby. I zde platí dodatečné poplatky za spoluúčast a překročení sjednaných kilometrů, které jsou uvedeny v dražší variantě nájmu.

Tabulka 11: Celkové daňové náklady při operativním leasingu v Kč

Rok	Nájem	Provozní náklady	Celkem
2018	65 016	18 500	83 516
2019	65 016	18 500	83 516
2020	65 016	18 500	83 516
2021	65 016	18 500	83 516
2022	65 016	18 500	83 516
2023	65 016	18 500	83 516
2024	65 016	18 500	83 516
2025	65 016	18 500	83 516
2026	65 016	18 500	83 516
2027	65 016	18 500	83 516
Celkem	650 160	185 000	835 160

Zdroj⁵³

V případě operativního leasingu je možné, že bude pronajímatel požadovat složení kauce, která je vratná až při ukončení smlouvy. Tato kauce propadá ve prospěch pronajímatele v případě neplacení nájemného, anebo může sloužit jako krytí v případě spoluúčasti při pojistné události, kterou nájemce nezplatí. Jelikož se po vrácení automobilu důkladně sleduje jeho stav (zejména poškrábání), připadá v úvahu i pokrytí těchto nedostatků z kauce, pokud nájemce odmítne zaplatit.

Pokud by chtěl nájemce po uplynutí 4 let automobil odkoupit, nabídne mu leasingová společnost cenu, kterou však neslíbí dopředu v přesné výši. Předběžná odkupní cena pro levnější variantu nájmu je pronajímatelem stanovena na 205 tis. Kč.

⁵³ Autorka práce.

5.3.3 Výhody a nevýhody

Pro registrované plátce k dani z přidané hodnoty platí, že DPH z měsíčního nájmu lze uplatnit na základě přijatých faktur. Z případné vratné kauce pronajímatel neeviduje DPH na výstupu, takže nelze ani u nájemce uplatnit na vstupu.

Mezi **výhody operativního leasingu** lze zařadit:

- možnost uplatnění DPH z měsíčního nájmu;
- možnost uplatnění objemových slev na pohonné hmoty;
- není nutné uhradit celou hodnotu automobilu najednou;
- pojištění obsažené v ceně;
- krátké vyřízení žádosti;
- nezvyšuje zadluženost podniku;
- pojištění se platí ve splátkách měsíčně (časová hodnota peněz);
- ručení není potřeba;
- lze využít paušálních výdajů na dopravu dle § 25 ZDP;
- vyšší kvalita nových automobilů;
- u dražší formy nemá nájemce žádné starosti (vše je obsaženo v nájmu).

Naopak mezi **nevýhody operativního leasingu** patří:

- omezený počet ujetých kilometrů;
- automobil je jen půjčený → nezvýší se stálá aktiva podniku;
- celý nájem podléhá DPH;
- nájem není možné přerušit;
- při vrácení vozu se detailně sleduje poškrábání a opotřebení vozu;
- při odkoupení se sleduje kupní cena, která při nízké hodnotě způsobí povinnost zdanění všech uplatněných nákladů z předešlých let;
- registrační značka má označení dle sídla leasingové společnosti;
- vymezení osob, které mohou automobil řídit.

5.4 Komparace a výsledné doporučení

Při závěrečné komparaci se vychází z celkových daňových nákladů, které jsou uvedené u každého způsobu financování automobilu. Případné účetní odlišnosti a rozdíly oproti skutečně provedené platbě jsou vysvětleny v rámci jednotlivých podkapitol evidence a nákladů. Důležité jsou nejen celkové náklady za sledované období, ale i roční náklady, které se mohou v průběhu let významně lišit.

Cílem je tedy porovnání vypočtených celkových ročních nákladů a celkových nákladů za sledované období 10 let. Dále je potřeba zvolit nejvýhodnější variantu a zvážit související výhody a nevýhody, které jsou u každého způsobu financování odlišné a mohou ovlivnit rozhodování.

Tabulka 12: Celkové daňové náklady u různých způsobů financování automobilu

Rok	Půjčka	FL 0% akontace	FL 10% akontace	OL kompletní	OL částečný
2018	97 567	119 620	118 470	80 784	83 516
2019	133 546	118 820	117 670	80 784	83 516
2020	128 680	118 820	117 670	80 784	83 516
2021	123 610	118 964	117 814	80 784	83 516
2022	119 525	122 364	121 214	80 784	83 516
2023	33 120	33 120	33 120	80 784	83 516
2024	34 990	34 990	34 990	80 784	83 516
2025	33 390	33 390	33 390	80 784	83 516
2026	34 990	34 990	34 990	80 784	83 516
2027	33 840	33 840	33 840	80 784	83 516
Celkem	773 258	768 918	763 168	807 840	835 160

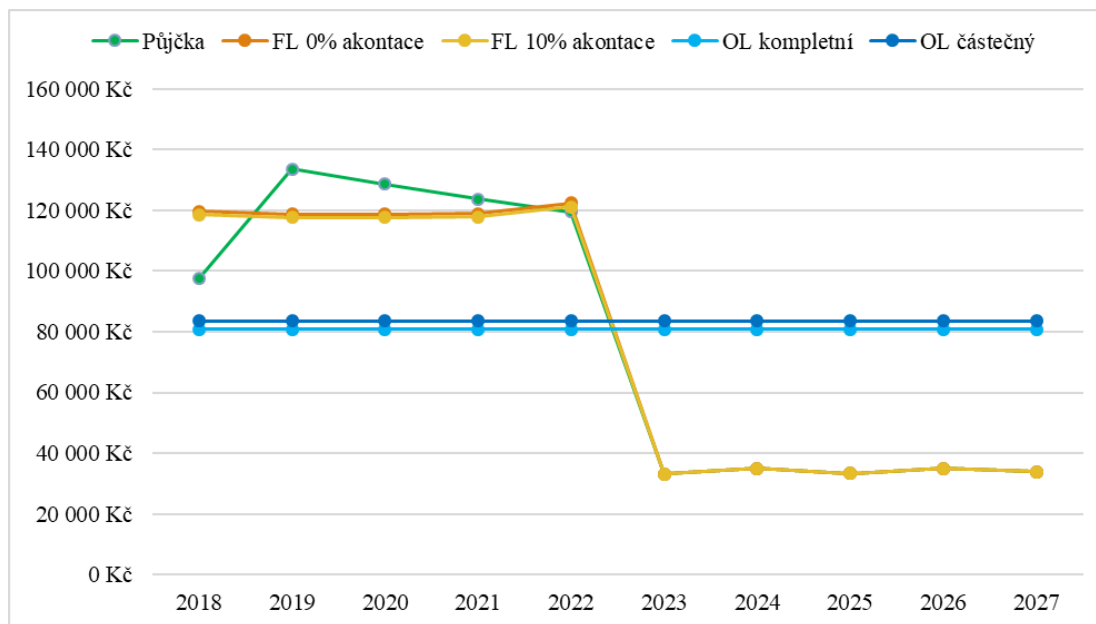
Zdroj⁵⁴

V uvedené tabulce jsou způsoby financování zaznamenány ve stejném pořadí, jako v předcházejících podkapitolách. Každý rok obsahuje celkové daňově uznatelné náklady spojené s daným způsobem financování automobilu, jejichž výše je výrazně vyšší v prvních 5 letech u půjčky i obou finančních leasingů (FL). To je způsobeno

⁵⁴ Autorka práce.

zvolenou dobou splácení, která je v obou případech shodná – činí 60 měsíců. U operativních leasingů (OL) jsou splátky konstantní, takže se jejich výše v jednotlivých letech nemění. Rozložení daňově uznatelných nákladů v průběhu jednotlivých let je pro lepší znázornění uvedeno i v následujícím grafu, který má odlišné označení pro každou variantu financování.

Graf 1: Rozložení daňových nákladů u různých způsobů financování automobilu

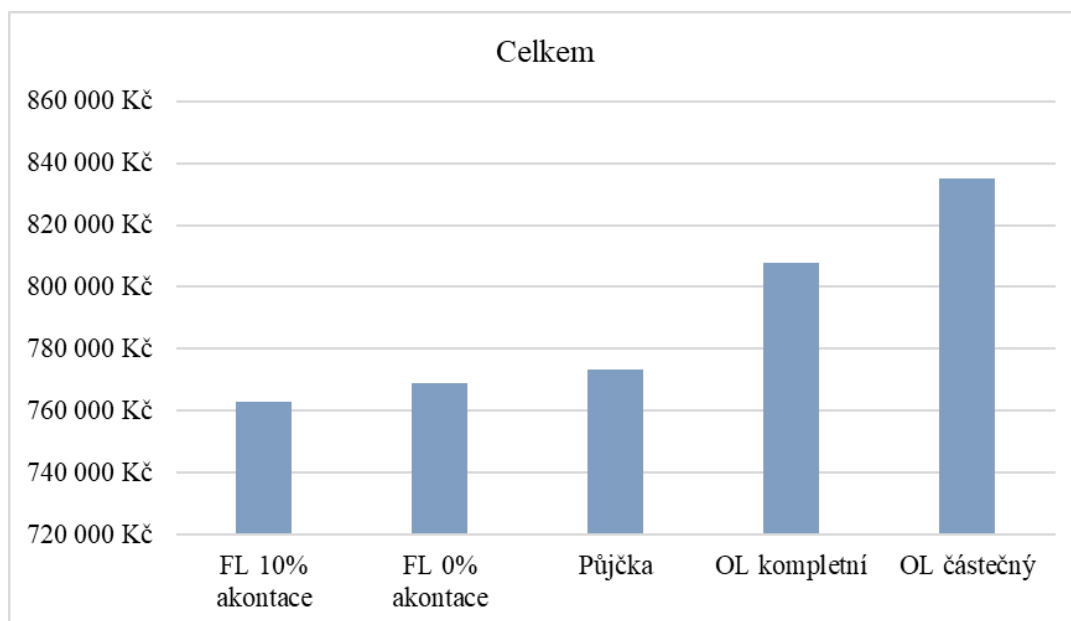

Zdroj⁵⁵

Z grafu vyplývá přesné rozdělení 3 hlavních způsobů financování, kde na nejvyšších počátečních nákladech figurují a téměř se překrývají obě varianty finančního leasingu. Hned v druhém roce splácení je však převyšuje půjčka, která má z důvodu uplatnění daňových odpisů poměrně velké daňové náklady zejména mezi 2. a 4. rokem splácení – skutečné splátky v těchto obdobích však činí okolo 120 tis. Kč (viz strana 46). V 5. roce se všechny tyto 3 varianty spojují a nadále mají stejnou křivku způsobenou totožnými provozními náklady, jelikož je automobil již zcela splacen. V případě operativních leasingů je nájemné po celou dobu neměnné, takže vytváří v grafu souběžné přímky.

⁵⁵ Autorka práce.

Graf 2: Celkové daňové náklady u různých způsobů financování automobilu

Zdroj⁵⁶

Ve výše uvedeném grafu jsou zaznamenány celkové daňově uznatelné náklady za sledované období 10 let, které jsou seřazeny od nejlevnější po nejdražší variantu financování. Nejlevnějším způsobem je finanční leasing s 10% akontací, který má celkové daňově uznatelné náklady ve výši 763 168 Kč. Naopak nejdražší variantou je operativní leasing s využitím jen částečných služeb (pojištění, poplatek za registraci, poplatky za autorádio a silniční daň) ve výši 835 160 Kč. Prostřední místo zaujímá způsob pořízení automobilu pomocí půjčky, jejíž celková výše činí 773 258 Kč.

Z vypočtených dat vyplývá, že nejvýhodnějším způsobem při financování nového automobilu je finanční leasing s 10% akontací. Tato výhodnost by se stupňovala s navyšováním akontace, jelikož je oproštěna od úroků a marže. Na druhou stranu by však musela být hrazena jednorázově z vlastních zdrojů. Jelikož je finanční leasing s nulovou akontací umístěn na druhé nejlepší pozici, lze tvrdit, že je celá tato kategorie nesporným vítězem. Je ovšem nutné vzít v potaz všechny související výhody a nevýhody viz část 5.2.3.

⁵⁶ Autorka práce.

Na prostřední pozici se umístilo financování pomocí dlouhodobé půjčky, u které lze navíc provádět daňovou optimalizaci odpisů, nakládat s vlastním majetkem dle libosti a flexibilně přizpůsobit požadavky na splátky (pozastavení, mimořádná splátka atd.). Nejhůře dopadly obě varianty operativního leasingu, kde je ovšem nespornou výhodou vyšší kvalita nových vozů oproti automobilu využívanému po dobu 10 let. Tato metoda je však neekonomická, takže záleží na finančních možnostech podniku a také na jeho přístupu k životnímu prostředí. Je sice faktem, že se nové automobily snaží produkovat nižší množství škodlivých emisí, na druhé straně je výroba sama o sobě zátěží.

Tabulka 13: Porovnání dalších skutečností při financování automobilu

Popis	Půjčka	Finanční leasing	Operativní leasing
Pausální výdaje na dopravu	lze uplatnit	nelze uplatnit	lze uplatnit
Výdaje na pohonné hmoty	lze uplatnit	lze uplatnit	lze uplatnit
Technické zhodnocení	lze rovnou u majetku	jako jiný majetek + splnění podmínek	jako jiný majetek + splnění podmínek
Uplatnění DPH	ihned při nákupu	postupně dle splátkového kalendáře	postupně dle faktur
Evidence	v rozvaze	v podrozvaze	pouze nájem
Náklady	po dobu odpisů	po dobu splátek	po dobu nájmu
Splátky	nedaňově	daňově	daňově
Úroky	osvobozené od DPH	podléhají DPH	celý nájem podléhá DPH
Pojistné plnění	dostane vlastník	dostane poskytovatel	dostane pronajímatel
Najeté kilometry	neomezené	neomezené	omezené
Daňová optimalizace	lze přerušit odpisy	nelze	nelze
Zvýšení zadluženosti podniku	ano	ne	ne
Zvýšení stálých aktiv podniku	ihned při nákupu	až po skončení	nedochází k odkupu

Zdroj⁵⁷

⁵⁷ Autorka práce.

ZÁVĚR

Teoretická část bakalářské práce přináší v prvních třech kapitolách přehledné uspořádání jednotlivých druhů dlouhodobého hmotného, nehmotného a finančního majetku. V logické souvislosti pak navazuje na jeho odpisování, pomocí kterého lze vyjádřit nejen skutečné opotřebení dlouhodobého hmotného majetku (účetní odpisy), ale i část vyjadřující daňově uznatelné náklady pro dané zdaňovací období (daňové odpisy). Nechybí zde ani informace související s pořízením, oceňováním a zařazením majetku do užívání. Skrze zdroje financování, které slouží mimo jiné i pro finanční řízení podniku, přibližuje hlavní možnosti při nákupu majetku z vlastních a cizích zdrojů s přihlédnutím na bilanční pravidla financování.

První kapitola praktické části práce objasňuje čtenáři problematiku technického zhodnocení a jeho časté záměny za opravy, které se však evidují zcela odlišně. Pro účely posouzení těchto rozdílů jsou uvedeny výčty reálných oprav, modernizací, rekonstrukcí a dalších změn, které se vztahují k jednotlivým částem budovy či osobního automobilu. U popisu vlastní budovy se postupuje systematicky od střechy přes vnitřní vybavení až po vrata a protipožární opatření. Nechybí zde ani postup při tvorbě technického zhodnocení u najaté věci, který je posléze zmíněn v navazující kapitole.

Druhá kapitola praktické části práce obsahuje komparaci způsobů financování při pořízení nového automobilu pomocí půjčky, finančního leasingu s 0% akontací, finančního leasingu s 10% akontací, kompletního operativního leasingu a operativního leasingu zahrnujícím jen některé služby. Vychází přitom z modelového případu, který má stanovené sledovací období 10 let, a kromě pořizovací ceny obsahuje i některé vedlejší náklady související s užíváním automobilu. Ty je potřeba přičíst, jelikož jsou obsaženy v ceně nájmu operativního leasingu a jejich opomenutí by znamenalo zkreslení vypočtených dat. Výsledky komparace jsou znázorněny nejen v tabulce celkových daňových nákladů při různých způsobech financování, ale i pomocí dvou grafů. První z nich znázorňuje rozložení jednotlivých ročních daňových nákladů v průběhu 10 let a druhý zaznamenává celkové náklady za sledované období vzestupně od nejlevnější po nejdražší variantu.

Za uvedených podmínek je nejvýhodnějším typem financování finanční leasing, který má nejnižší náklady v obou sledovaných případech (nulová i 10% akontace). Je zřejmé, že s nárůstem akontace by se výhodnost dané varianty ještě navyšovala, jelikož na prvním místě je varianta s 10% akontací. Ta však musí být s ohledem na časové rozlišení nákladů rozpuštěna postupně během celé sjednané doby leasingu. Půjčka zaujímá prostřední pozici, ale do daňových nákladů nevstupují splátky, nýbrž roční daňové odpisy – jejich přesný rozdíl je vyčíslen u příslušné kapitoly. Ačkoli mají oba operativní leasingy celkové roční náklady nižší než ostatní zdroje financování, v dlouhodobém horizontu jsou ve výsledku nejdražší volbou. To je způsobeno zejména skutečností, že se jedná o pouhý nájem, u kterého se nesnižuje jistina. Podnik sice může využívat opakovaně nové automobily, ale jejich vlastnická práva nejsou převedena a nenavýší se tak stálá aktiva.

K dosaženým výsledkům je také potřeba zohlednit související výhody, nevýhody a možnosti uplatnění daně z přidané hodnoty, které jsou uvedeny u každého způsobu financování v samostatné podkapitole. V poslední části bakalářské práce je k dispozici tabulka pro porovnání dalších souvisejících skutečností, které by si měl podnik pečlivě zvážit před tím, než se pro konkrétní variantu rozhodne. Závěrem je tedy třeba konstatovat, že faktory ovlivňující rozhodování při financování majetku by neměly vycházet jen z aktuálních úrokových sazeb a nejlevnějších nabídek, ale z celkového dopadu dané varianty na podnik.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

DUŠEK, J. *Zatřídování majetku a služeb 2017*. Praha: GRADA, 2017. ISBN 978-80-271-0406-2.

CHALUPA, R. et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2018*. 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2018. ISBN 978-80-7554-121-5.

KOVALÍKOVÁ, H. *Vnitřní směrnice pro podnikatele 2018*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2018. ISBN 978-80-7554-141-3.

MÁČE, M. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vyd. Praha: GRADA, 2013. ISBN 978-80-247-4574-9.

PILÍK, V. *Podnikatelský pronájem věcí movitých*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-974-9.

PRUDKÝ, P. a M. LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2017. ISBN 978-80-7554-063-8.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví. In: *ÚZ č. 1244 - Účetnictví podnikatelů, Audit: redakční uzávěrka 8.1.2018*. Ostrava: SAGIT, 2018. ISBN 978-80-7488-278-4.

SKÁLOVÁ, J. *Podvojně účetnictví 2018*. 24. vyd. Praha: GRADA, 2018. ISBN 978-80-271-0868-8.

ŠTOHL, P. *Daňová evidence 2017: praktický průvodce*. 6. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2017. ISBN 978-80-88221-03-6.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *ÚZ č. 1239 - Daně z příjmů, Evidence tržeb: redakční uzávěrka 1.1.2018*. Ostrava: SAGIT, 2018. ISBN 978-80-7488-272-2.

Seznam použitých internetových zdrojů

CÍSAŘOVSKÁ, D. a V. STAŇKOVSKÝ. *Povinnost tvořit rezervní fond u a.s. a s.r.o.? Od roku 2014 lze nastřádané prostředky vyplatit!* [online]. © 6.6.2014 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/povinnost-tvorit-rezervni-fond-u-a-s-a-s-r-o-od-roku-2014-lze-nastradane-prostredky-vyplatit/>

DĚRGEL, M. *Komponentní odpisování* [online]. © 2.4.2010 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d9465v12331-komponentni-odpisovani>

FUČÍKOVÁ, J. *Dlouhodobý finanční majetek - účtování & předkontace* [online]. © 24.5.2012 [cit. 2018-12-08]. Dostupné z: <https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Dlouhodoby-financni-majetek-uctovani-predkontace&idc=64>

GRODECKÁ, A. *ČÚS 003 – Odložená daň* [online]. © 24.4.2013 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/cus-003-odlozena-dan/>

KOSTIHOVÁ, L. *Účetnictví krok za krokem, 6. díl - Rozvaha - aktiva, pasiva.* [online]. © 14.12.2017 [cit. 2018-12-02]. Dostupné z: <https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Ucetnictvi-krok-za-krokem-6-dil-Rozvaha-aktiva-pasiva&idc=311>

KÖNIGOVÁ, L. *Dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku.* [online]. © 21.1.2015 [cit. 2018-12-17]. Dostupné z: <https://www.vasdanovyporadce.cz/dotace-na-porizeni-dlouhodobeho-majetku/>

SAGIT. *Účet 032 - Umělecká díla a sbírky* [online]. © 1.9.2018 [cit. 2018-12-04]. Dostupné z: http://www.madati.cz/info/delfinuctytxt.asp?cd=217&typ=r&levelid=U_032.HTM

SAGIT. *Účet 427 - Ostatní fondy.* [online]. © 1.9.2018 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: http://www.madati.cz/info/delfinuctytxt.asp?cd=217&typ=r&refresh=yes&levelid=U/U_427.htm

Směnka vlastní (Promissory Note). [online]. © 22.9.2016 [cit. 2018-12-17]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/smenka-vlastni-promissory-note>

Svaz účetních České republiky. *Otázka v diskuzi: odpisy* [online]. © 8.12.2014 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z: <https://www.svaz-ucetnich.cz/diskuse/1657>

Ústav pro jazyk český AV ČR. *Elektronický slovník staré češtiny* [online]. © 2008 [cit. 2018-12-02]. Dostupné z: <https://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx?hw=movit%u00fd>

ZIKMUND, M. *Čtyři pravidla, která ochrání vaše finance* [online]. © 3.1.2010 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financni-rizeni/ctyri-pravidla-kttera-ochrani-vase-finance>

SEZNAM ZKRATEK

DPH – Daň z přidané hodnoty

FL – Finanční leasing

GFŘ – Generální finanční ředitelství

KOV – Koordinační výbory

NÚR – Národní účetní rada

OL – Operativní leasing

RPSN – Roční procentní sazba nákladů

STK – Státní technická kontrola

TZ – Technické zhodnocení

ZDP – Zákon o daních z příjmů

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Struktura rozvahy	11
Tabulka 2: Doba odpisování pro jednotlivé odpisové skupiny	20
Tabulka 3: Roční odpisové sazby při rovnoměrném odpisování	22
Tabulka 4: Roční odpisové sazby při zrychleném odpisování	23
Tabulka 5: Daňový odpisový plán v Kč	44
Tabulka 6: Účetní odpisový plán v Kč	44
Tabulka 7: Celkové daňové náklady při financování automobilu půjčkou v Kč	45
Tabulka 8: Skutečně zaplacené částky při financování automobilu půjčkou v Kč	46
Tabulka 9: Celkové daňové náklady při finančním leasingu s 0% akontací v Kč	49
Tabulka 10: Celkové daňové náklady při finančním leasingu s 10% akontací v Kč ...	50
Tabulka 11: Celkové daňové náklady při operativním leasingu v Kč	54
Tabulka 12: Celkové daňové náklady u různých způsobů financování automobilu.....	56
Tabulka 13: Porovnání dalších skutečností při financování automobilu.....	59

Seznam grafů

Graf 1: Rozložení daňových nákladů u různých způsobů financování automobilu.....	57
Graf 2: Celkové daňové náklady u různých způsobů financování automobilu.....	58

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tereza Strnadová

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Dlouhodobý majetek z účetního hlediska a dopady způsobů jeho financování na podnik

Rok: 2019

Počet stran textu bez příloh: 53

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 10

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 12

Vedoucí práce: doc. PhDr. JUDr. Zdeněk Fiala, Ph.D.